

Głos

weekend

Piątek
11 października 2019
nr 79 (LXXIV)
cena: 17 Kč

Pismo ukazuje się
we wtorki i piątki

**WIADOMOŚCI
STUDENCI
W KONSULACIE**
STR. 2-3

**WIADOMOŚCI
OLGA TOKARCZUK
MA NOBLA**
STR. 3

**DLA DZIECI
PO DRUGIEJ
STRONIE
CZANTORII** STR. 4

Na nich skończyły się Obroki

WYDARZENIE: Klemens Słowioczek należy do tych wychowanków Polskiego Gimnazjum w Orłowej, którzy jako ostatni, w 1962 roku, zdawali maturę na Obrokach. – Wtedy nic nie wskazywało na to, że nasza szkoła zostanie przeniesiona do Łazów. Przecież jeszcze rok wcześniej pomagaliśmy przy budowie dużej sali gimnastycznej – mówi emerytowany solista Opery Komicznej w Berlinie.

Beata Schönwald

Polskie Gimnazjum nie było jego pierwszym wyborem, bo egzaminy wstępne jako obiecujący skrzypek zdawał do Wyższej Pedagogicznej Szkoły Muzycznej w Ostrawie. Ponieważ jego rodzice chodzili do kościoła, nie został przyjęty. – To było moje szczęście, bo dzięki temu poszedłem do gimnazjum orłowskiego – przekonuje. Naukę w gimnazjum rozpoczął, mając zaledwie 14 lat. Maturę zdawał trzy lata później. – Klasa A była klasą techniczną, ja natomiast uczęszczałem do klasy B, humanistycznej. Było nas tylko dwóch chłopaków, a prócz tego same dziewczyny. Z moim kolegą siedzieliśmy w ostatniej ławce. To był bardzo mądry chłopak i z czym sobie ja nie radziłem, to od niego mogłem odpisać – śmieje się absolwent szkoły na Obrokach.

Swoje umiejętności gry na skrzypkach wykorzystał jednak także w gimnazjum. Razem z o rok starszym kolegą, synem profesora Bolka, który z kolei grał na fortepianie, tworzyli zgrany duet. – Występowaliśmy w auli szkolnej na rozpoczęciu roku szkolnego, a także przy innych okazjach. Zdarzyło się, że nazajutrz po występie były historia i geografia. Prof. Bolek tak wtedy mówił: „Chłopcy znowu wczoraj grali, więc damy im spokój” – opowiada znany śpiewak. O nauczycielach gim-

nazjum wypowiada się w samych superlatywach. Wspomina np. wymagającego pedagoga i lingwistę, prof. Błanika, u którego na własne żądanie jako pierwszy w historii gimnazjum zdawał maturę z języka niemieckiego. – Z kolei profesor Jędrzejczyk potrafił bardzo dobrze przygotować uczniów na studia na medycynie. Osoby, które były zainteresowane tym kierunkiem, zabierał po lekcjach biologii do swego gabinetu i uczył ich łacińskich nazw kości. To skutkowało, bo z klasy, która zdawała maturę dwa lata przed nami, zgłosiło się na medycynę siedem osób i wszyscy zostali przyjęci. Z czeskiego gimnazjum ani jeden – zaznacza.

Klemens Słowioczek dojeżdżał do gimnazjum pociągiem jeszcze starą trasą Kolei Koszycko-Bogumińskiej, która prowadziła przez Stonawę do Orłowej. – Mieszkalem niedaleko dworca w Stonawie, w miejscu, gdzie dziś wiedzie główna droga w kierunku Karwiny. Od pociągu w Orłowej szliśmy na Obroki. Na skróty droga zajmowała nam kwadrans. Czasem koleżanki wysyłały mnie do sklepu po papierosy. Lipy bez filtra kosztowały 2 korony – mówi.

Zamknięcie starej trasy kolejowej zbiegło się w czasie z zamknięciem gimnazjum na Obrokach i z jego przeniesieniem do Łazów. W tym czasie Klemens Słowioczek dojeżdżał już do ostrawskiego konserwatorium muzycznego. Potem skończył studia na JAMU w Brnie, by wreszcie, po upływie kilku lat,

• Klemens Słowioczek pokazuje tableau maturalne z 1962 roku. Wtedy oficjalna nazwa gimnazjum brzmiała Ogólnokształcąca Szkoła Średnia w Orłowej.
Fot. BEATA SCHÖNWALD

zdołać angaż w słynnej Operze Komicznej w Berlinie. Od kilkunastu lat mieszka na powrót w Stonawie. Ze swoimi rówieśnikami z Obroków spotyka się regularnie na spotkaniach w Orłowej. – Co roku jest nas

coraz mniej, a niedawno zmarł również nasz wychowawca klasowy, ostatni żyjący profesor gimnazjum na Obrokach, polonista, Oswald Siwek – kończy swoją opowieść maturzysty z 1962 roku.

Okolicznościowa wkładka z okazji 110-lecia założenia Polskiego Gimnazjum Realnego w Orłowej i 70-lecia Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie w środku numeru.

Ważny komunikat

Od dziś zamknięty jest korytarz na parterze budynku przy ulicy Strzelniczej 28. Dlatego w ciągu najbliższych dwóch tygodni prosimy do minimum ograniczyć wizytę w biurze Zarządu Głównego PZKO oraz redakcjach „Głosu” i „Zwrotu”. Jeżeli już ktoś zawita w nasze skromne progi, prosimy dzwonić pod następujące numery: 558 711 582, 777 710 628 (PZKO), 558 731 766, 775 700 897 („Głos”) oraz 608 183 615 („Zwrot). Za utrudnienia przepraszamy.

REKLAMA

NASZ »GŁOS«

Janusz Bittmar
bittmar@glos.live

Mój sąsiad wybiera się dziś do Pragi. Jednak nie na zwykłą wy-cieczkę czy też mecz eliminacji piłkarskich Mistrzostw Europy Czechy – Anglia, ale w... celach ideologicznych. Chce uczestniczyć w pogrzebie Karla Gotta, zmarłego w ubiegły wtorek idola muzyki pop kilku pokoleń. Piątkowe, otwarte dla publiczności uroczystości pogrzebowe odbędą się na praskim Žofinie, a według wstępnych danych – weźmie w nich udział ponad 300 tysięcy osób. Na sobotę zaplanowano z kolei mszę żałobną tylko dla najbliższej rodziny i za-proszonych gości. Na całe szczęście nie ziściły się populistyczne pla-ny niektórych czeskich polityków, którzy wietrząc szansę na zdobycie kolejnych punktów procentowych w sondażach przedwyborczych, w pierwszym odruchu obiecywali dla fanów Gotta państwowy pogrzeb. Taki precedens mógłby bowiem spowodować lawinę podobnych żą-dań w przyszłości.

Do tej pory państwowe pogrzeby przysługiwały wyłącznie prezy-dentom. Na przestrzeni ostatnich 50 lat tylko dwukrotnie sięgnięto po najwyższą w hierarchii procedurę pogrzebową: w 1979 pożegnano w ten sposób prezydenta Ludvíka Svobodu, a w 2011 roku prezydenta Václava Havla. Sam pomysł zorganizowania państwowego pogrzebu dla piosenkarza Karla Gotta graniczy więc z absurdem, ale wpisuje się w klimat społeczny, w którym gwiazdom popkultury już za życia stawianie są pomniki. Gott dla wielu Czechów, ale też Słowaków (bo nie zapominajmy o wspólnej czechosłowackiej historii) był bogiem. Dla mnie znacznie ważniejszą postacią był zmarły i pochowany bez wielkiej pomp w 1998 roku Otto Wichterle – wybitny czeski nauko-wiec, wynalazca elastycznych soczewek kontaktowych. Przdałyby się zresztą wszystkim, którzy na świat patrzą przez różowe okulary. ▲

Kościół liczył wiernych

• Kościół katolicki w Republice Cze-skiej liczył w niedzielę uczestników nabożeństw. Osoby obecne na mszach świętych anonimowo odpowiadały na pytania o wiek, płeć oraz aktywność ekonomiczną. Liczenie odbywało się za pomocą kartek z wydrukowanymi wariantami odpowiedzi. – Wyniki podsumujemy w parafii, a później prze-każemy je do Biskupstwa w Ostrawie – powiedział „Głosowi” ks. Jan Svoboda, proboszcz parafii w Czeskim Cieszynie. Ks. Svoboda wprowadził dodatkowo pytanie o język używany przez uczest-ników nabożeństw. – To była moja prywatna inicjatywa, służyła do tego, abym wiedział, ilu naszych parafian posługuje się językiem czeskim, a ilu polskim. To są informacje na potrzeby wewnętrzne parafii. Liczenie uczestników niedzielnych na-bożeństw odbywa się w całym kraju raz na pięć lat. Dla biskupów poszczegól-nych diecezji jest ono źródłem inform-a-cji o liczbie i strukturze wiernych. – Wyniki spisu są ważnym źródłem wiedzy dla Czeskiego Episkopatu, który dzięki temu lepiej może śledzić rozwój sytuacji w diecezjach i bardziej skutecznie wykorzystywać siły i środki w pracy duszpasterskiej i ewange-lizacyjnej – poinformowała Monika Klimentowa na portalu informacyjnym Episkopatu Cirkv.cz. (dc)

CYTAT NA DZIŚ

Magdalena Pietrzak,
szefowa Krajowego Biura Wyborczego
w rozmowie z Polską Agencją Prasową

Organy wyborcze są przygotowane do wyborów parlamentarnych. Oficjalne wyniki poznamy prawdopodobnie we wtorek. Dzień wcześniej ma być znana informacja, które komitety przekroczyły próg wyborczy

DZIŚ...

11
października 2019

Imieniny obchodzą:

Aldona, Brunon

Wschód słońca: 6.58

Zachód słońca: 18.05

Do końca roku: 81 dni

(Nie)typowe święta:

Światowy Dzień Jaja

Dzień Dziewczynek

Przysławia:

„Październik spoczynku

nie chce dać, każde orać,

każde siał”

JUTRO...

12
października 2019

Imieniny obchodzą:

Maksymilian, Witold

Wschód słońca: 6.59

Zachód słońca: 18.03

Do końca roku: 80 dni

(Nie)typowe święta:

Światowy Dzień Opieki

Paliatywnej i Hospicjów

Przysławia:

„Gdy październik ostro

trzyma, zwykle potem

ostra zima”

POJUTRZE...

13
października 2019

Imieniny obchodzą:

Edward, Teofil

Wschód słońca: 7.01

Zachód słońca: 18.01

Do końca roku: 79 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień Dawcy Szpiku

Międzynarodowy Dzień

Noszenia Garnituru

Przysławia:

„W Edwarda jesień

twarda”

POGODA

piątek

dzień: 8 do 16 C

noc: 13 do 11 C

wiatr: 4-8 m/s

sobota

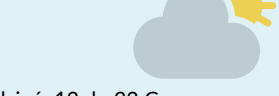

dzień: 13 do 21 C

noc: 15 do 13 C

wiatr: 4-8 m/s

niedziela

dzień: 12 do 22 C

noc: 15 do 13 C

wiatr: 3-5 m/s

Rok zainaugurowany w... placówce dyplomatycznej

Uroczyste otwarcie roku akademickiego w Zakładzie Polonistyki Uniwersytetu Ostrawskiego odbyło się w tym roku w... Konsulacie Generalnym RP w Ostrawie. Wykład inauguracyjny wygłosił Jacek Pawłowicz, dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL.

Danuta Chlup

• W uroczystym otwarciu roku akade-mickiego wzięli udział studenci i wykła-dowcy. Fot. DANUTA CHLUP

Wykładowcy, studenci pierw-szego roku oraz zaproszeni goście spotkali się w konsu-lacie w poniedziałkowe popołudnie. Władze uniwersytetu reprezentowa-li prorektor, prof. Aleš Zářický oraz dziekan Wydziału Filozoficznego,

doc. Robert Antonín. Inauguracja w konsulacie jest nowością, odbyła się z inicjatywy konsul generalnej Izabel-li Wołłejko-Chwastowicz oraz rektora uniwersytetu, Jana Laty. Rektor ze względu na posiedzenie Rady Nauko-wej nie mógł być jednak obecny na uroczystości.

Konsul Wołłejko doceniła pracę ostrawskiego Zakładu Polonistyki i równocześnie przypomniała, że polski rząd, a w jego ramach Mi-nisterstwo Spraw Zagranicznych, wspierają nauczanie języka pol-skiego oraz popularyzację wiedzy o Polsce za pomocą licznych progra-mów. Wsparcie to dotyczy zarówno polonistyk na uniwersytetach, jak i polskich szkół podstawowych i średnich poza granicami kraju.

Jacek Pawłowicz w swoim uroczystym wykładzie inau-guracyjnym przedstawił Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów

Chcieli przechytrzyć EET

Ostrawskiej policji udało się ustalić sprawców oszustwa, które polegało na nielegalnej inge-niercji w system elektronicznej ewi-dencji utargu (EET). Firma z Ostra-wy, prowadząca za pośrednictwem dwóch spółek działalność handlo-wą w branży spożywczej, zataiła przychody w wysokości przeszło 45 mln koron i okradła państwo na 14 mln koron. To pierwszy taki przypadek w Republice Czeskiej.

Kryminaliści przez rok groma-dzili dowody, ściśle współpracu-jąc z Urzędem Skarbowym Woje-wództwa Morawsko-Sląskiego. We wrześniu zatrzymali grupę podej-rzanych. Kilku osobom policja po-

stawiała zarzuty popełnienia prze-stępstwa skarbowego.

– Oskarżonym zarzucono, że jako pełnomocnicy, a zarazem wspólnicy korporacji handlowych z siedzibą w województwie moraw-sko-sląskim, ale też z dziesiątkami placówek w całej RC, w sposób nie-legalny ingerowali w elektroniczną ewidencję utargu, zatajali sprzedaż towaru i nie prowadzili ewidencji wszystkich przychodów. W okresie od kwietnia 2018 roku do lipca 2019 roku nie zdeklarowali przychodów podlegających podatkowi VAT oraz podatkwii dochodowemu od osób prawnych w łącznej wysokości przekraczającej 45 mln koron – po-

informowała Pavla Jiroušková z Wojewódzkiej Komendy Policji.

Oskarżeni przyznali się do po-pełnionych przestępstw. Grozi im kara pozbawienia wolności od 5 do 10 lat oraz przepadek mienia.

Bronisław Kadhubiec, dyrektor Urzędu Skarbowego, powiedział, że urzędnicy już w połowie 2017 roku, podczas rutynowych działań kontrolnych, zaczęli podejrzewać systematyczne zatajanie utargu. Po zgromadzeniu materiałów US złożył w połowie ub. roku zawiado-mienie o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa, a następnie współ-pracował z policją nad rozwiąza-niem sprawy. (dc)

W OBIEKTYWIE...

• Trzy ćwierćwiecza minęły jak z bicia trzasań. Miasto Jablunków zaprosiło w środę do sali ratuszowej tegorocznych jubi-latów, którzy skończyli 75 lat. Życzenia urodzinowe złożyli im przedstawiciele magistratu, program kulturalny przygotowali uczniowie miejscowych szkół podstawowych polskiej i czeskiej. (sch)

Olga Tokarczuk ma Nobla

Polska literatura może od wczoraj pochwalić się piątym noblistą. Została nim Olga Tokarczuk (na zdjęciu). W związku z tym, że rok temu nie przyznano nagród ze względu na skanda-le seksualne w Aka-demii Szwedzkiej, została laureatką za 2018 rok. Literackie-go Nobla za 2019 rok otrzymał austriacki pisarz, Peter Handke.

Fot. ARC

Tokarczuk uzna-wana jest za jedną z najwybitniej-szych współczesnych polskich pisarek. Jej twórczość znana jest również za granicą, a jej powieści są tłumaczone na wiele języków. Nadwornymi tłumaczami jej ksią-żek na język czeski są Petr Vidlák i Pavel Peč. Vidlák, który jest absol-wentem ostrawskiej polonistyki, z czeskich szkół, żeby po kilku la-tach studiów niemal dorównali absolwentom polskich placówek. Osobom, dla których język polski, ale też polska historia są pasją, to się udaje. ▲

nagród literackich, Man Brooker International Prize za powieść „Bieguni”. Odtąd jej nazwisko jesz-cze częściej było wymieniane w związku z literackim Noblem.

Jak podała „Polityka”, polska pisarka została doceniona za „nar-racyjną wyobraźnię, która z ency-klopedyczną pasją ujawnia prze-przethumaczył na czeski chociażby najpopularniejszą powieść Olgi To-karczuk, „Prowadź swój pług przez kości umarłych” (2009), która do-czekała się również ekranizacji filmowej pn. „Pokot” w reżyserii Agnieszki Holland.

Tokarczuk rok temu została lau-reatką jednej z najważniejszych

Przed Tokarczuk polskimi nobli-stami w dziedzinie literatury byli Henryk Sienkiewicz (1905), Wła-dysław Stanisław Reymont (1924), Czesław Miłosz (1980) i Wisława Szymborska (1996). (sch)

Czas decyzji

W najbliższą niedzielę nad Wi-słą odbędą się wybory parla-mentarne. W ich trakcie Polacy wybiorą 460 posłów na Sejm i 100 senatorów. Głosować będzie moż-na także w Konsulacie Rzeczpo-spolitej Polskiej w Ostrawie.

W okręgu konsularnym Konsu-latu Generalnego RP w Ostrawie utworzono obwód wyborczy nr 46. Jego siedziba mieści się w Konsu-lacie (ul. Blahoslavova 4, 701 00 Ostrawa). Tamtejszy lokal wybor-czy będzie otwarty w niedzielę, 13

października, w godz. 7.00-21.00. Z kolei już o północy z piątku na so-botę rozpocznie się cisza wyborcza, którą potrwa do końca głosowania (dotyczy ona także internetu).

Zgodnie z polskim prawem gło-sować mogą obywatele polscy, któ-rzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 18 lat, nie zostali pozbaw-ieni praw publicznych, ubezwłasnowolnieni prawomocnym orze-czeniem sądu lub pozbawieni praw wyborczych prawomocnym orze-czeniem Trybunału Stanu. (wik)

REKLAMA

W związku z rozwojem firmy i rozbudową zespołu poszukujemy

KANDYDATA/KANDYDATKI
na stanowisko
REFERENTA DZIAŁU HANDLOWEGO
na rynku czeskim i słowackim

Do obowiązków pracownika działu handlowego będzie należeć stały kontakt z re-prezentantami handlowymi w Republice Czeskiej i na Słowacji, z pracownikami produkcji, klientami, prowadzenie korespondencji, tworzenie kalkulacji ofert ceno-wych dla nowych i obecnych klientów. To ciekawa i zróżnicowana praca nad nowymi projektami w zakresie opakowań dla znanych marek czeskich, słowackich i światowych koncernów działających w bran-ży spożywczej i farmaceutycznej.

Wymagania:

- umiejętność samodzielnego realizowania zleconych zadań
- umiejętności organizacyjne
- komunikatywność
- bardzo dobra znajomość programów pakietu Office
- doskonała znajomość języka czeskiego zarówno w mowie i piśmie
- zaletą będzie znajomość języka polskiego zarówno w mowie i piśmie, znaj-o-mość języka polskiego jest konieczna przynajmniej na poziomie komunikacji.

Oferujemy:

- pracę na pełny etat
- pracę w stabilnej i dobrze funkcjonującej firmie
- ciekawe nowe wyzwania i odpowiednią do nich ocenę finansową
- możliwość rozwoju kariery

Osoby zainteresowane pracą w naszej firmie prosimy o przesłanie CV wraz z aktualnym zdjęciem na adres mailowy petra.mizlikova@czksa.com.pl lub dostarczyć osobiście do siedziby firmy mieszczącej się przy ul. Frysztackiej 23 w Cieszynie.

E-mail: danuta.chlup@glos.live

Pisząc do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz. Prosimy o nadsyłanie listów o objętości do 2000 znaków ze spacjami.

Po drugiej stronie Czantorii

Po dziesięciu dniach zielonej szkoły w Ustroniu do domu wrócili już uczniowie Polskiej Szkoły Podstawowej w Gródku. Takie wyjazdy kojarzą się nam chyba najczęściej z morzem, ale tutaj organizatorzy wybrali góry – wszystko oczywiście z językiem polskim w tle.

• Kałamarz, gęsie pióro do ręki i... frrr-ruuu! Lecimy wehikułem czasu do starej szkoły w Wiśle!

• Mała rzecz a cieszy – na warsztatach z filcowania uformować taką kulkę wcale nie było łatwo.

• Wygląda na to, że ta podkowa wykonana przez kowala w kuźni Muzeum Beskidzkiego w Wiśle przyniosła wszystkim szczęście – wyjazd był udany.

Zdjęcia: SZYMON BRANDYS

Szymon Brandys

Uczestników zielonej szkoły „Głosik” spotkał na wycieczce w Wiśle. Bo – choć zajęcia i noclegi miały miejsce w jednym z ustronińskich domów wczasowych – to właśnie miasto Adama Małysza stało się jednym z punktów programu całego wyjazdu. – U nas uczniowie mogą przenieść się w czasie i uszczknąć trochę tej historii – mówiła pani Sylwia Tumidajską z Muzeum Beskidzkiego w Wiśle, w którym uczniowie gościli w zeszłą środę. – Dzisiaj żyjemy w zupełnie innym świecie.

Siedząc w dwuosobowych ławkach, trzymając gęsie pióro i maczając je w kałamarni, dzieci niczym w wehikule czasu przeniosły się na lekcję w klasie XIX-wiecznej

szkoły. – Pisanie takim piórem jest trudne, ale bardzo fajne. Myślę, że mogłabym na chwilę wrócić do takiej szkoły – mówiła Natalia z klasy 5, skrupulatnie przepisując zadany tekst. Podróż w czasie uczniowie odbyli również w warsztacie kowala, a ponadto zajęli się robieniem kulek z filcu – to dopiero była frajda! – na warsztatach z filcowania.

Program całego pobytu był niezwykle bogaty. – Nie ma lekko, tutaj można się naprawdę zmęczyć, ale wszyscy są zadowoleni – wyjaśniała z uśmiechem nauczycielka Monika Mitrega. – Nauki, taką jaką znamy ze szkoły, nie było wprawdzie dużo, ale poznawaliśmy wiele nowych wiadomości praktycznie, w terenie.

Po południu odbywały się zajęcia m.in. z języka polskiego prowadzone przez nauczycielkę z

partnerskiej szkoły w Ochabach. Było też dużo spacerów i zwiedzania. W pamięci wszystkich na pewno utkwi wycieczka na Czantorię, wizyta w Leśnym Parku Niespodzianek oraz... lektury czytane w ramach uczestnictwa w konkursie czytelniczym „Z książką na walizkach”. Wieczorami był czas na relaks w basenie. – Tutaj jest wiele fajnych wydarzeń, ale najważniejsze, że ciągle jesteśmy razem z kolegami i koleżankami – wyjaśniał Filip z klasy 5.

W zielonej szkole wzięło udział w sumie 21 uczniów z klas od 3. do 5. oraz dwie nauczycielki. Wyjazd był możliwy dzięki wsparciu Urzędu Gminy Gródek, Funduszu Rozwoju Zaolzia KP, Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie oraz gródeckiej Macierzy Szkolnej.

Sprawni jak żołnierze

Fot. mat. pras.

W maju drużyna złożona z uczniów klasy 8. PSP im. Gustawa Przeczka w Trzyńcu zdobyła 1. miejsce w rundzie regionalnej konkursu sprawności wojskowych „Wolftram”. Pod koniec września odbyła się runda wojewódzka na poligonie wojskowym w Libawie. Trzyńczanom, w tym roku szkolnym już dziewiątklasistom, udało się wywalczyć wspaniałe 3. miejsce.

– Nie było łatwo, ponieważ trasa liczyła 2750 metrów, a zawodnicy

rywalizowali ze sobą w dziesięciu dyscyplinach sportowych i nie tylko. Brało udział 560 uczniów ze 140 szkół – poinformowała nas nauczycielka Irena Stodola. Trzyńcieńską placówkę reprezentowali: Dorota Cienciała, Jakub Krupa, Paweł Mrózek, Adam Szkandera. Zawody odbywały się na cześć zrzuconych na teren Protektoratu Czechy i Morawy podczas II wojny światowej w ramach operacji „Wolftram”. (dc)

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Integracja w Polsce

Nawet w ramach nauki można przeżyć wiele przygód. Razem z kolegami i koleżankami z klasy 8. PSP w Trzyńcu I mogliśmy przez tydzień chłonąć atmosferę polskiej szkoły po drugiej stronie granicy. Zwiedziliśmy też pomnik Jana Cholewy, spacerowaliśmy koło „piramid” lub graliśmy w podchody. Kierowca naszego autobusu podwoził nas również do Leśnego Parku Niespodzianek. Nie zabrakło też lodów i opiekania parówek pod Małą Czantorią.

Na pewno niejedną z Was już się domyślił, że gościł nas Ustron i tamtejsza szkoła. Mieliśmy przywilej wziąć udział w projekcie „Polska-Czechy – Łączy nas Śląsk Cieszyński, nasza mała Ojczyzna”.

Dziękujemy Senatowi RP oraz Funduszowi Rozwoju Zaolzia Kongresu Polaków, dzięki którym projekt został zrealizowany. Szczególne podziękowania kierujemy do Barbary Kubiczek z Centrum Pedagogicznego dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie, która cały projekt przygotowała.

Wojtek Lisztwan, ósmoklasista z Trzyńcy

● ● ●

Moja mała ojczyzna

Aby dzieci z klas 1-5. lepiej poznały piękno i urok ziemi cieszyńskiej, na której mieszkają, ich panie nauczycielki postanowiły je włączyć w długotrwały projekt „Moja mała ojczyzna”. W piątek 27 września uczniowie wraz z dyrektorem i wychowawczyniami wyruszyli na swoją pierwszą wyprawę – na Filipkę. Grupy „Wędrowniczek”, „Odkrywców”, „Zdobycwców”, „Podróżników” i „Włóczęgów” zachwyciły się pięknem śląskiej przyrody, obserwowały jesienne drzewa, podziwiali cudowne widoki. Nie zabrakło pasjonatów grzybobrania i tych, których intrygowało życie w leśnych mrowiskach. Każde dziecko uderzyło w dzwon dzwonniczy św. Izydora, w alei Dobroci odnalazło „swoją” gminną jabłoń, zrobiło zdjęcie przy kamieniu granicznym na „Trójstoku gmin”. Wszystkich zachwyciła pełna łąka jałowców, znajdujących się pod ścisłą ochroną. Dużą radość sprawiły również pamiątkowe pieczątki ze schronisk Gródek i Filipka. Chociaż trasa była dosyć długa, nikt nie narzekał ani się nie skarżył. Młodym badaczom przyrody z pewnością należy się wielka pochwała. A teraz z niecierpliwością czekają na kolejną wyprawę w piękne miejsca naszej małej ojczyzny.

Nauczycielki i uczniowie 1. stopnia PSP w Bystrzycy

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

Ostatnie spotkanie koleżeńskie absolwentów Szkoły Pedagogicznej w Orłowej 1950-1954

65 lat minęło od czasu, kiedy zdawaliśmy egzamin dojrzałości, który umożliwił nam start na studiach i zdobycie zawodu pedagoga-nauczyciela. Z 33 absolwentów prawie połowa koleżanek i kolegów odeszło do wieczności, zaś niektórym zły stan zdrowia nie pozwala uczestniczyć w spotkaniach, dlatego dnia 17 września spotkaliśmy się po raz ostatni w restauracji „Strzelnica” w Czeskim Cieszynie.

Nasza koleżanka Stefania Piszczek otworzyła spotkanie i powitała wszystkich jego uczestników, wspominając jednocześnie ze wzruszeniem naszych zacnych profesorów, koleżanek i kolegów. Oddaliśmy im hołd minutą ciszy. W czasie posiłku opowiadaniom i wspomnieniom nie było końca. Wszyscy obecni mieli po raz ostatni możliwość obejrzenia kroniki klasowej, w której upamiętnione są od 1951 do 2019 roku wesołe przygody i radosne przeżycia, pamiątkowe zdjęcia z naszej pracy pedagogicznej i społecznej, jak również nasze poczynania na polu kultury i nauki. Niestety są też smutne i bolesne wiadomości o naszych najbliższych, którzy przedwcześnie odeszli z naszego środowiska szkolnego. Jeżeli kto będzie zainteresowany naszą kroniką, może ją zobaczyć w Archiwum Kongresu Polaków w Czeskim Cieszynie (zdjęcie nr 1).

W końcu, smutne było rozstanie się z koleżankami i kolegami oraz odśpiewanie pieśni Franciszka Leśniaka. Jej słowa mówią same za siebie: „Upływa szybko życie, jak potok płynie czas, za rok, za dzień, za chwilę razem nie będzie nas...”. H. i A.S.

● ● ●

Pod Pradziadem

W 2019 roku jest kontynuowana trwająca od blisko 50 lat współpraca pomiędzy Towarzystwem Miłośników Ziemi Grodkowskiej i Miejscowym Kołem PZKO w Boguminie-Skrzeczoniu. Ostatnim wspólnym wydarzeniem była wycieczka, którą zorganizowało skrzeczonińskie Koło w dniach 5-6 października (zdjęcie 2). Uczestnicy wycieczki przybyli autokarami z Grodkowa i Skrzeczonia do miejscowości Karlov w Jesionikach. W pierwszym dniu wycieczki 35 uczestników – wśród

nich burmistrz Grodkowa Marek Antoniewicz i przewodnicząca Towarzystwa Janina Podgórna – pojechało do miejscowości Kouty nad Desnou, gdzie mieli możliwość zwiedzić wodną elektrownię szczytowo-pompową Dlouhé Stráně, którą do eksploatacji wprowadzono w 1996 roku. Jest ona elektrownią wodną o najwyższej mocy w Republice Czeskiej – 2x325 megawatów. Uczestnicy wycieczki obejrzeli film o jej budowie, a przez przewodnika zostali zaznajomieni z technicznymi parametrami. Obejrzeli ponadto zbiornik dolny na rzece Divoká Desna o pojemności 3,4 mln metrów sześciennych. Po powrocie do hotelu odbyło się spotkanie towarzyskie, w trakcie którego śpiewano piosenki ludowe. Przeprowadzono również bardzo pomysłową loterię fantową, nie zabrakło wesołych opowiadań i dowcipów.

Drugiego dnia w godzinach przedpołudniowych nastąpił odjazd do miejscowości Jiřkov u Rýmařova, gdzie zwiedzono Galeří Pradziada. Autorami rzeźb są Jiří Halouzek oraz jego synowie René i Erik. Można tutaj obejrzeć między innymi największą rzeźbę władcy Jesioników, dziada Pradziada, która jest wysoka 10,4 metra i waży 15 ton. W godzinach popołudniowych zatrzymaliśmy się jeszcze w drodze powrotnej w uzdrowisku Karlova Studánka.

Słowa podziękowania należą się głównym organizatorom wycieczki: prezesowi Koła Czesławowi Gałuszcze oraz wiceprezes Beacie Grzebień. (D.G.)

● ● ●

Reniu, dziękujemy

W ostatnim tygodniu sierpnia Miejscowe Koło PZKO w Żukowie Dolnym zorganizowało pod kierownictwem Renaty Huppert wycieczkę tematyczną do Polski – Śladami Mikołaja Kopernika (zdjęcie nr 3). Na każdym miejscu oczekiwał nas profesjonalny przewodnik, który szczegółowo zaznajamiał nas z wszystkimi osobliwościami zwiedzanego miejsca. W ciągu tygodnia poznaliśmy Toruń, Frombork, Krynicę Morską, Gdynię i Półwysp Helski. Poza wycieczkami spędzaliśmy dni na plaży w Karwi nad morzem przy sprzyjającej pogodzie. Uczestnicy wyjazdu dziękują Reni Huppert za piękną wycieczkę, pełną głębokich przeżyć i możliwości poznania nowych przyjaciół.

Uczestnicy wycieczki

HYDE PARK

W rubryce tej publikujemy materiały nadesłane przez czytelników, wyrażające ich opinie, poglądy i przekonania. Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania skrótów.

Nie było półtora miliona? Może było więcej...

Minął wrzesień – miesiąc, w którym przypomnieliśmy sobie wydarzenia sprzed osiemdziesięciu lat, kiedy to Polska została napadnięta przez dwóch sąsiadów, którzy po podpisaniu paktu Ribbentrop – Mołotow z dnia 23 sierpnia, ustalał „strefy interesów” Niemiec i ZSRR na terytorium Polski.

1 września Polskę zaatakowały hitlerowskie Niemcy a 17 września bolszewicka Rosja. Obaj agresorzy byli bezwzględni. Mordowali, rabowali i palili. Ile było hitleryzmu, można określić dokładniej. Gorzej wygląda

sytuacja z ofiarami na Wschodzie. Po napaści Hitlera na ZSRR 22 czerwca 1941, Stalin udzielił amnestii Polakom i od tego czasu mogli oni zaciągać się do tworzącej się armii generała Andersa. To – moim zdaniem – do tego czasu można zaliczyć te ofiary, do których według sowieckich materiałów dotarli polscy historycy, a które miały charakter ściśle tajny, o których wspomina pani Otylia Toboła. Nie ma tam żadnych danych odnośnie tego, ile osób pomaarło z głodu, zimna, chorób – kobiet, dzieci i starców, którzy również podążali za ochotnikami, zgłaszającymi się do armii Andersa. Był wśród nich mój wujek Władysław Skupień, który przeszedł

ten szlak od granicy rumuńskiej, gdzie został zatrzymany przez NKWD – Łubiankę, Workutę, Iran, Irak, Palestynę i w końcu Monte Cassino. Przeżył i opowiadał mi o tym.

Wszystkie ofiary obojętnie, czy ginęły na Wschodzie, czy na zachodzie, a nawet na Pacyfiku, należy przypisać paktowi Ribbentrop – Mołotow. Bo od tego zaczęły rozwijać się wszystkie wydarzenia. I to one ponoszą winę za II wojnę światową.

Niestety z jednego agresora stał się zwycięzca, który przez następnych czterdzieści lat gnębił wschodnią część Europy. A z drugiego agresora stało się państwo, które dzisiaj po przeszło siedemdziesięciu latach będąc

członkiem Unii Europejskiej na własną rękę podpisuje z byłym przeciwnikiem umowy handlowe, które godzą w bezpieczeństwo Europy (druga linia gazociągu przez Morze Bałtyckie). W ten sposób projekt ten pomaga finansować nowoczesną broń wschodniego sąsiada. To jedna sprawa. Ta druga to ta, kiedy pani kanclerz Merkel zaprosiła i otworzyła na oścież drzwi do Niemiec Islamowi. A obecnie nie wiedząc co z tym fantem zrobić, dąży z kilkoma innymi zaprzyjaźnionymi politykami do rozlokowania ich w innych krajach, które na to się nie godzą i mają być za to karane?!

Melchior Sikora

ANKIETA

Młodych absolwentów Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszyńcu zapytaliśmy, co wydarzyło się w ich życiu od momentu zdania matury?

JOLA BRANNA, matura 2019 rok

Po zdaniu matury rozpoczęły się najdłuższe wakacje w moim życiu. Po uciążliwym i stresującym okresie matur nastąpił czas odpoczynku, imprez, wspólnych chwil z kolegami, ale też pracy. Wakacje jednak się skończyły, a ja rozpoczęłam kolejny ważny etap w moim życiu – studia polonistyczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Pałackiego w Ołomuńcu. Szkoła świetnie przygotowała mnie do nich, dlatego zawsze mówię z dumą, że skończyłam Polskie Gimnazjum w Czeskim Cieszyńcu.

JAKUB STAŚ, matura 2017 rok

Po ukończeniu gimnazjum poszedłem na studia do Pragi. Na Wyższej Szkole Chemiczno-Technologicznej wybrałem najbardziej uniwersalny kierunek, czyli chemię. Nawet nie myślałem, że tak szybko przyda mi się znajomość języka polskiego. Na początku roku akademickiego prowadzący seminarium chemii anorganicznej, który jest jednocześnie szefem olimpiady chemicznej w RC, zorganizował dla studentów naszego kierunku wycieczkę edukacyjną. Tak się złożyło, że dowiedział się o mojej znajomości języka polskiego. Zwrócił się więc do mnie z propozycją zaopiekowania się polską grupą na 50. Międzynarodowej Olimpiadzie Chemicznej, która miała się odbyć w lipcu 2018 roku w Pradze i Bratysławie. Dzięki moim kolegom z Polskiego Gimnazjum miałem też okazję wzięcia udziału w koncercie w Ambasadzie RP w Pradze, upamiętniającej samospalenie Ryszarda Siwca.

ADAM MARTYNEK, matura 2016 rok

Po maturze podjąłem studia na Wydziale Ekonomicznym Wyższej Szkoły Górniczej Uniwersytetu Technicznego w Ostrawie, które kontynuuję. Swoją wolną czas dzielę między rodzinę, przyjaciół i folklor, który jest chyba moją największą pasją. Dlatego też prawie co weekend spędzam na graniu i śpiewaniu z kapelą „Bezmiata”.

DARINA GOCIEK, matura 2015 rok

Przez pierwsze trzy lata studiów w moim życiu niewiele się wydarzyło, ponieważ żyłam tylko nauką. Potem miałam rok przerwy i obecnie jestem studentką 4. roku weterynarii na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. Już na pierwszym roku poznałam dziewczynę z Ukrainy. Dzięki bardzo dobrej znajomości języka rosyjskiego, którą zawdzięczałam pani Ilonie Łazarz, pomagałam jej jako tłumacz. W ub. roku szkolnym z radością skorzystałam z zaproszenia Władysława Kubienia do wzięcia udziału w 10. jubileuszowej wystawie „Przenikanie”, na której wystawiłam kilka swoich zdjęć. Latem natomiast wystartowałam w „Wyborach najpiękniejszej Góralki” w Istebennej, w których udało mi się zdobyć tytuł Miss Uśmiechu. (sch)

Zdjęcia: ARC, BEATA SCHÖNHALD

ADAM KLUS, MATURA W 1949 R. W GIMNAZJUM REALNYM Z POLSKIM JĘZYKIEM WYKŁADOWYM W CZESKIM CIESZYŃCU

Emerytowany lekarz z Trzyna uczył się w budynku czeskiego gimnazjum w Czeskim Cieszyńcu. We wniesionym w latach 30. ub. wieku funkcjonalistycznym gmachu Państwowego Gimnazjum Realnego (dziś szkoła nosi nazwę Gimnazjum Józefa Božka) już w 1938 roku, na mocy dekretu Ministerstwa Szkolnictwa i Oświaty Narodowej w Pradze, została otwarta polska „paralełka”. Po latach zawieruchy wojennej, kiedy nauka na okupowanych terenach mogła odbywać się jedynie w języku niemieckim, we wrześniu 1945 roku ponownie otwarto czeskie gimnazjum, a w jego ramach polskie klasy. Klus był jednym z pierwszych powojennych uczniów, a później jednym z 38 pierwszych absolwentów Gimnazjum Realnego z polskim językiem wykładowym w Czeskim Cieszyńcu. Maturę zdał w 1949 roku, kilka miesięcy po oficjalnym założeniu placówki.

W roku szkolnym 1945/1946 przyjęto do polskich klas ok. 270 uczniów. – Nasza klasa była bardzo liczna, było nas ok. 50 osób. Część później zrezygnowała, do matury doszło nas 38. Wtedy byliśmy już podzieleni na dwie klasy – humanistyczną, do której ja uczęszczałem oraz techniczną – wspomina lekarz. – Kierownikiem klas polskich był Henryk Bolek, który dawniej był profesorem w orłowskim gimnazjum. To on najbardziej zabiegał o to, żeby zostało założone samodzielne polskie gimnazjum, jeździł do Pragi, organizował. Był motorem tych działań – podkreśla doktor

Klus. Bolek był także organizatorem imprez pozaszkolnych, ogromnym powodzeniem cieszyły się grane przez uczniów przedstawienia. Pierwsze z nich, „Jasełka”, wystawiane były nie tylko w Czeskim Cieszyńcu, ale też w kilku innych miejscowościach na Zaolziu. – Były bale szkolne, wycieczki, pamiętam duży festyn szkolny w parku Adama Sikory – wspomina Adam Klus.

Po wojnie w jednej klasie zaszalikowano uczniów z kilku roczników. Klus wspomina, że w jego klasie uczyla się młodzież urodzo-

na w latach 1928-1931. Różnice te wynikały z faktu, że w czasie wojny nie było możliwości kształcenia się w języku polskim. Lekarz przekonuje, że polskie klasy pod czeską dyrekcją miały sporą autonomię. Wspomina nauczycieli Józefa Folwarcznego, Antoniego Zahraja i innych. Zwraca także uwagę na fakt, że po okresie wojennych przesiedleń polskiej inteligencji trudno było skompletować grono pedagogiczne, dlatego obok nauczycieli z erudycją pracowały także osoby bez odpowiedniego wykształcenia.

Samodzielne polskie gimnazjum zostało założone w 1949 roku, lecz jeszcze przez cztery lata korzystało z pomieszczeń przy ul. Frydeckiej. Adam Klus po maturze studiował medycynę w Ołomuńcu i w Pradze, gdzie właśnie otwarto kierunek pediatriczny. Przez całe życie leczył dzieci. (dc)

BEATA KYNCLOWA (Z DOMU PASZ), MATURA W 1993 ROKU W GIMNAZJUM W KARWINIE

Beata Kyncłowa pochodzi z Karwiny, ukończyła filologię na Uniwersytecie Ostrawskim, mieszka z rodziną w Hustopeczach. Na co dzień uczy języka niemieckiego i czeskiego w Gimnazjum w Mikulowie. Jest także mentorką i trenerką personalną.

– Kiedy wspominałam karwińskie gimnazjum, przed oczami staje mi fajny, nowoczesny budynek. Serce ciągnie jednak do Łazów, gdzie zaczęliśmy naukę i gdzie spędziliśmy beztroski czas, doświadczając m.in. pierwszych miłości. Z drugiej strony pamiętam też jak w Łazach na lekcji wychowania fizycznego biegaliśmy pod górkę, bo teren był już mocno nierówny. Od naszych czasów odejmowano potem po sekundzie – wspomina Beata Kyncłowa. – Karwińskie gimnazjum było więc na pewno bardziej wygodne i o wiele bardziej nowoczesne. Mój stosunek do tej szkoły jest trochę specyficzny, bo mogłam obserwować ją nie tylko oczami ucznia, ale także nauczyciela. Przez moment uczyłam bowiem w Gimnazjum w Karwinie niemieckiego – mówi Beata Kyncłowa. Zaznacza przy tym, że w czasie nauki w gimnazjum ważny był dla niej fakt, że znajdowało się ono tuż obok jej rodzinnego domu. – Kiedy koledzy odkryli ten fakt, często u nas bywali. Pamiętam, że ci, którzy zdali maturę już w poniedziałek, przyszli do nas po południu i opowiadali różne ciekawostki z egzaminu. Tyle, że u mnie dodatkowo potęgowało to stres, bo miałam zdawać dopiero

w wtorek. Generalnie matura była dla mnie jednym z najbardziej stresujących egzaminów. Do dziś mam go przed oczami, choć wcale nie był taki trudny. Dodatkowo nasi profesorowie robili wszystko, by pomóc nam rozładować emocje – przekonuje.

Z lat szkolnych Beata Kyncłowa bardzo miło wspomina profesora Błanika, który zaszczepił u niej bakcylię do nauki języka niemieckiego. – W efekcie zaczęłam studiować ten język. Pamiętam też profesora Piszkewicza, który był wymagający, ale miał ciepłe serce i nieraz przymykał oko na nasze niepowodzenia i wpadki. To byli nauczyciele starej

dyktacji, którzy stali się dla nas autorytetami – stwierdza.

Klasa Beaty Kyncłowej nie była ani zbyt liczna, ani zbyt mała. – Myślę, że było nas w sam raz. Sądzę również, że byliśmy bardzo zgrani. Zresztą nie spotykaliśmy się tylko w szkole, ale także poza nią na różnych imprezach. Chodziliśmy na dyskoteki, jeździliśmy na wycieczki, na narty, spotykaliśmy się także w zespołach tanecznych. Z perspektywy czasu uważam ten okres za jeden z najlepszych w moim życiu. Pamiętam też, jak raz jechaliśmy z naszym wychowawcą, panem Farańą, na pierwsze spotkanie reprezentantów szkół imienia

Juliusza Słowackiego. Mieliśmy ocenić, jak będzie wyglądała przyszła współpraca. Czuliśmy się ważni i odpowiedzialni i to było bardzo fajnie. Inne moje miłe wspomnienie wiąże się ze współpracą z kolegami z klas cieszyńskich. Na przykład z członkami grupy poetyckiej PaRaNoJa. Pisaliśmy wówczas wiersze i chcieliśmy zmieniać świat. Z całej grupy do dziś wytrwał jednak tylko Bogdan Trojak – śmieje się Beata Kyncłowa. (wik)

ŁUCJA DONOCIK, MATURA 1964, OGÓLNOKSZTAŁCĄCA SZKOŁA ŚREDNIA W ORŁOWEJ-ŁAZACH

Łucja Donocik mieszka w Karwinie-Raju i jest emerytką. Wspomnienia z czasów szkolnych spisała jej wnuczka Grażyna. – Budynek Gimnazjum w Łazach był zlepkiem blokowych pawilonów ze wspólnym korytarzem. Naszą klasę umieszczono na samym końcu. Widok był niezły, bo okna wychodziły na drogę i kiedy byliśmy zmęczeni nauką, można było odreagować się oglądaniem tego, co dzieje się na chodniku czy na drodze. Gorzej było zimą, bo marzliśmy, a w kącie na suficie pojawiał się szron i sople lodu. Nowoczesne budownictwo dało nam się we znaki – wspominała Łucja Donocik. Jej zdaniem usytuowanie miało jednak i dobrą stronę medalu. – W tak odległy kąt nie dochodził podczas przerwy dyżurny nauczyciel i w wolnym czasie mogliśmy sobie uprzyjemnić chwile. A to Władek przyniósł gramofon z płytami i powtarzaliśmy sobie wale, twista, rock and rolla, których uczyliśmy się na lekcjach tańca. Nasz klasowy chemik, Jaś, przyrządził jakieś mikstury i dał je za okno, mówiąc: „za pół godziny to wybuchnie, więc bądzcie przygotowani. I tak było. Panika w całej szkole, bo myśleli, że stało się nieszczęście na kopalni. Kiedy sam się zgłosił, że to jego dzieło, dyrektor mu nie uwierzył. Skądże cychutki i porządny chłopak mógłby wymyślić taką psotę? – wspominała i dodaje, że opiekunem jej klasy był profesor Tadeusz Błanik. – W tamtych czasach miał odwagę skrać obowiązkowy materiał o robotniczych zrywach i

Zdjęcia: BEATA SCHÖNHALD

komunistycznej partii, a w zamian uczyć nas patriotyzmu i historii Polski. W roku maturalnym naszą klasę przeniesiono do innej sali, zaś z naszej zrobiono gabinet geograficzno-przyrodniczy. Nam było ciepło, ale znikła możliwość liczenia przejeżdżających samochodów. Z okien była widoczna tylko trawa i następny pawilon. Nie mogliśmy również realizować naszych szalonych pomysłów i różnych zgłupów. Niestety byliśmy już pod czujnym okiem nauczycieli dyżurnych – stwierdza Łucja Donocik i wspomina, że niezapomniane były również przygody na obowiązkowych wyprawach do rolnictwa. – Na przykład, gdy jedna z miastowych

kołerek miała trudności, żeby odróżnić ziemniaka od kamienia, snopki stawiała zaś ziarnami do dołu. Ciekawie i wesoło było na brygadach w budownictwie oraz zajęciach praktycznych w kopalni w hali ślusarskiej. Każdy z nas musiał zdawać egzamin pisemny tematyczny, ustny i praktyczny. Nie musieliśmy się zbytnio martwić o wynik przy maturze, bo każdy z nas miał w kieszeni dyplom sługusza i otwarte drzwi do pracy w kopalni – żartowała. – Mile wspominałam również kurs narciarski połączony z cieszyńską klasą. Wtedy nawiązały się przyjaźnie, które trwają do dziś. Nasze wycieczki szkolne różniły się od wszystkich

pozostałych klas. Wychowawca, prof. Błanik, zapowiedział: „za trzy dni wycieczka szkolna pt. „Cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie, co posiadacie...”. Wyjeżdżamy w Beskidy. Proszę zabrać ze sobą namioty, koce, kociołki, wygodne buty, wełniane skarpety i prowiant na wszystkie dni”. Nigdy nie zmienił zdania i oglądaliśmy tylko piękno Śląska Cieszyńskiego – podsumowała. (wik)

TOMASZ RYŁKO, MATURA 2004, GIMNAZJUM W CZESKIM CIESZYŃCU

Tomasz Ryłko studiował dziennikarstwo na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Mieszka w Czeskim Cieszyńcu, a pracuje w firmie Olza Logistic, zajmującej się obsługą logistyczną firm i sklepów internetowych oraz transportem międzynarodowym.

– Jak wiadomo, nauka w gimnazjum przypada na burzliwy okres dorastania. Był to więc czas zderzenia młodzieńczej wolności z twardymi życiowymi realiami, choć muszę powiedzieć, że nasi profesorowie mocno się starali, by pomóc nam przetrwać ten trudny okres – żartuje Tomasz Ryłko. Zdradza przy tym, że jego szkolne wspomnienia często nie mają związku z samą nauką. – Zapamiętałem jednak, że życie naszej szkolnej społeczności toczyło się na różnych płaszczyznach. Niezwykłymi przeżyciami były na przykład wyjazdy z chórem. A jeśli idzie o naszych nauczycieli, do dziś jestem wdzięczny pani profesor Halinie Klimszy, która uczyła nas języka polskiego i nie zamykała się w pedagogicznych schematach, ale mocno inspirowała nas literaturą i językiem polskim. Pamiętam, jak unikaliliśmy innych lekcji, chowając się w bibliotece, gdzie otwierało się okno na świat współczesnej polskiej literatury. Literatury, jakiej nie znaleźliśmy, bo wiadomo, że szkolny kanon lektur koncentruje się raczej na historii – mówi Tomasz Ryłko. – Pamiętam też lekcje języka polskiego, które wykraczały poza siedzenie w szkolnej ławce. Zorganizowaliśmy na przykład pogrzeb Młodej Polski.

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI, WITOLDO KOZŁO

Ceremonia polegała na tym, że idąc w orszaku uczniowie nieśli przez cały szkolny korytarz... trumnę. To były bardzo pomysły lekcje, życzyć więc tak kreatywnych zajęć także obecnym uczniom gimnazjum – mówi Tomasz Ryłko, który przyznaje, że w czasach nauki przedmioty humanistyczne mocno pociągały. – Przedmioty ściśle były zaś dla mnie raczej obciążeniem. Złazcza gdy wiedziałem już, co chcę studiować. Wskaźnikiem tego, jakim byłem wówczas fascynatem języka polskiego, a zarazem jakim byłem uczniem, niech będzie fakt, że pisemna matura z polskiego zaję-

ła mi może dziesięć minut i wyszedłem z niej ze stopniem celującym. Natomiast na maturze ustnej poległem totalnie. Nie przygotowałem się, w efekcie nie potrafiłem wyduścić z siebie jednego słowa. Moja ocena końcowa była więc średnią ocen najlepszej i najgorszej. Jedną pani profesor do dziś wspomina mi tamto lenistwo – żartuje Tomasz Ryłko i dodaje, że jego klasa była zgraną „paczką”, a specyfika szkoły polegała na tym, że uczęszczając do niej osoby z bardzo bliskich środowisk. – Uczniowie spotykają się więc ze sobą także poza lekiami. Robią to przy wielu różnych okazjach, spor-

towych czy artystycznych, w konsekwencji znają się doskonale. A gdy dziś patrzę na to z perspektywy czasu, muszę stwierdzić, że mimo, iż moi szkolni koledzy założyli rodziny i wykonują bardzo różne profesje, nadal regularnie się spotykamy, utrzymując bardzo bliskie kontakty – stwierdza Tomasz Ryłko. (wik)

Izabela Toman, matura 2014

Już piąty rok mieszkam w Pradze, gdzie studiuje na Uniwersytecie Karola antropologię oraz genetykę człowieka. Aktualnie zajmuję się przeważnie pisaniami pracy magisterskiej oraz nauczaniem języka angielskiego. Po studiach chciałabym się skupić na genetyce kryminalistycznej albo pracować w laboratorium genetycznym. Bardzo chętnie i często wracam na Zaolzie, do przyjaciół i do rodziny. W tym roku byłam razem z zespołem „Suszenie” na festiwalu w Rzeszowie, pomimo że już ładnych parę lat nie tańczę w zespole.

Roman Rozbroj, matura 2014

Skończyłem studia w praskiej Wyższej Szkole Ekonomicznej, w trakcie których zdążyłem odbyć jeden semestr na uniwersytecie w Bawarii. W Pradze zebrałem także trochę przydatnych doświadczeń, szczególnie w dużym międzynarodowym banku, gdzie pracowałem w dziale fuzji i przejęć. Tuż po uzyskaniu licencji przeniosłem się do Estonii i rozpocząłem studia na kierunku magisterskim „e-government”, żeby zrozumieć, jak technologie mogą pomóc w zarządzaniu państwem. Wykorzystuję tę wiedzę na co dzień, bowiem współpracuję z Czeską Narodową Agencją ds. Cyfryzacji. Na razie w Tallinie bardzo mi się podoba.

Julia Szurman-Polok, matura 2012

Od ukończenia gimnazjum do dzisiaj byłam nową doświadczenia, w moim życiu pojawiło się wiele wyzwań. Udało mi się spełnić kilka marzeń profesjonalnych i osobistych. Skończyłam studia magisterskie na kierunku wzornictwo. W tej dziedzinie, jak zarówno na polu artystycznym, miałam możliwość wziąć udział w międzynarodowych konkursach i wystawach. Odwiedziłam wymarzone kraje świata. Wysłałam za mąż. Zmieniałam kilkakrotnie miejsce zamieszkania, jednak zawsze tęskniłam do Zaolzia, więc powróciłam w rodzinne strony i od paru miesięcy mieszkamy z mężem w Jabłonkowie.

Michał Broda, matura 2007

Po maturze wybrałem się na uniwersytet, choć nie na moje wymarzone studia historii na UW w Krakowie, ale na wychowanie fizyczne i sport na UK w Pradze. W tym roku skończyłem studia. Historia mi towarzyszyła, ponieważ studiowałem historię sportu w programie podyplomowym. Jako aktywny sportowiec, a od roku 2012 wiceprezes i prezes klubu lekkoatletycznego TJ Jaki Karwina, stale włączam się aktywnie w życie sportowe regionu. Zdążyłem się już przekonać, że z samego sportu człowiek nie jest się w stanie utrzymać, to raczej pasja niż normalna praca, dlatego próbowałem swego szczęścia jako nauczyciel. Mam nadzieję, że na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego w szkole podstawowej w Orłowej wytrwam dłużej, niż zdarzało mi się wcześniej.

ROZMOWA Z HISTORYKIEM JÓZEFEM SZYMECZKIEM

Niech żyje w zdrowiu gimnazjum

Beata Schönwald

Polskie Gimnazjum Realne w Orłowej-Obrokach rozpoczęło działalność 23 września 1909 roku. Skąd tak późna data?

– Opóźnienie to wynikało stąd, że chociaż ministerstwo w Wiedniu wydało założycielom szkoły, a mianowicie Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego oraz Towarzystwu Szkoły Ludowej z siedzibą w Krakowie zezwolenie na otwarcie Polskiego Gimnazjum Realnego w Orłowej już 7 września, to dopiero 20 września 1909 roku Krajowa Rada Szkolna w Opawie zaakceptowała skład grona profesorskiego i zawiadomiła o rozporządzeniu ministerialnym.

Z podobnym opóźnieniem rozpoczęło swój pierwszy rok szkolny Czeskie Gimnazjum Realne w Orłowej. Czy można powiedzieć, że w związku z tym polscy i czescy działacze narodowi byli sojusznikami?

– Na pewno nie. Czesi postanowili założyć swoje gimnazjum w reakcji na działania, które podjęli Polacy w celu założenia własnej placówki gimnazjalnej. Trzeba pamiętać, że to był 1909 rok, kiedy nastroje antypolskie przybierały na sile. Zarówno Polacy, jak i Czesi doskonale zdawali sobie sprawę z tego, że gimnazjum będzie miało kluczowe znaczenie dla świadomości narodowej nie tylko Orłowej, ale całego zagłębia. Czesi chcieli, żeby to była czeska świadomość, Polacy – polska. Stąd ta rywalizacja i próby wzajemnego zniweczenia planów w związku z powołaniem gimnazjum.

Dlaczego realne gimnazjum? Co oznacza ten termin?

– Gimnazjum realne było szkołą średnią, pośredniego typu. Kompromis między „reaklą” (realschule), szkołą, w której nauka oparta była na przedmiotach o charakterze przyrodniczym i żywych językach oraz gimnazjum klasycznym, w którym naukę prowadzono w tradycyjny, można powiedzieć scholastyczny sposób, ucząc na przykład łaciny i greki. Gimnazjum realne było pomiędzy: tradycyjne, ale równocześnie współczesne i oświeczone.

Polskie Gimnazjum Realne na orłowskich Obrokach zostało założone jako szkoła dla dzieci z biednych rodzin robotniczych. Jak potoczyłyby się ich dalsze losy, gdyby nie ta placówka?

– Gdyby nie powstało polskie gimnazjum, Orłowa by się wkrótce sczechiłowała, ponieważ czescy narodowcy czynili w tym kierunku wszelkie starania. Polskie gimnazjum realne miało rozbudzić świadomość narodową w zwykłym polskim ludzie robotniczym. W tym czasie istniało już przecież polskie gimnazjum w Cieszynie, do którego z Orłowej wcale nie było aż tak daleko. Młodzież z zagłębia śmiała mogła się tam kształcić. Chodziło jednak o to, żeby edukacja gimnazjalna odbywała się bezpośrednio w zagłębiu, niejako na wygięgnięcie ręki. Z drugiej strony należy mieć na uwadze, że już wkrótce miał nadejść 1919 rok i podział Śląska Cieszyńskiego, w wyniku którego pierwsze na Śląsku

Cieszyńskim polskie gimnazjum w Cieszynie przypadło Polsce, a polskie gimnazjum w Orłowej pozostało w granicach Czechosłowacji. Gdyby dziesięć lat wcześniej nie założono go tutaj, Polacy na Zaolziu nie mieliby własnej ogólnokształcącej szkoły średniej i kto wie, kiedy i czy w ogóle władze czechosłowackie zezwoliłyby polskiej mniejszości na jej założenie. Dziś wiemy doskonale, że rola, jaką odegrało polskie gimnazjum w Orłowej dla rozwoju polskiego społeczeństwa na Zaolziu, jako kuźnia polskich kadr i wylęgarnia liderów, jest niepodważalna. Kogokolwiek wspomnimy z wybitnych osobistości Zaolzia, od Bogumina po Jabłonków, wywodzi się z Orłowej i jej najbliższej okolicy.

Oprócz szkoły została wybudowana również burs. Czy wiemy, jak wyglądało życie w niej?

– Myślę, że gdybyśmy się mieli cofnąć w czasie, zdziwiłby nas sposób życia ówczesnych gimnazjalistów. W tym czasie nie były np. jeszcze znane szkodliwe skutki palenia papierosów, w związku z czym również młodzież z chęcią poddawała się temu nałogowi i nikt się tym specjalnie nie przejmował. Natomiast co do sposobu spędzania wolnego czasu, to z pewnością powinniśmy wspomnieć harcerstwo. W 1912 roku w Polskim Gimnazjum na Obrokach została założona jeśli nie pierwsza, to jedna z pierwszych drużyn skautowych na terenie przyszłej Czechosłowacji. Mając na uwadze, że idea skautingu zrodziła się na przełomie XIX i XX wieku, śmiało możemy powiedzieć, że orłowska drużyna im. Tadeusza Rejtana zapisała się złotymi literami w historii światowego skautingu. Z tej drużyny wywodził się później tacy działacze, jak Berger, Karol Piegza czy Adolf Szurman. Po wybuchu I wojny światowej spora gimnazjalistów zgłosiło się do legionów, które stanowiły jednostki pomocnicze armii austriackiej zrzeszające ludzi nieobjętych obowiązkiem wojskowym. Najczęściej chodziło więc o młodych ludzi, których nie powołano do wojska ze względu na wiek. Najmłodszym z nich był 14-letni Rudolf Halama.

Po zakończeniu II wojny światowej część uczniów i profesorów nie powróciła już do szkoły. Jak wyglądały w gimnazjum pierwsze powojenne lata?

– Profesorowie gimnazjum jako przedstawiciele polskiej inteligencji byli w czasie II wojny światowej mocno prześladowani. Niektórzy trafili do obozów koncentracyjnych, z których nie wszystkim udało się wrócić. W obozach nazistowskich oraz walcząc w ruchu oporu zginęli m.in. dyrektor Piotr Feliks, profesorowie Teodor Dzik, Józef Badura, Wiktor Burian, Józef Dądok czy Bronisława Onderkówna. Na Wschodzie w niewoli bolszewickiej zginął Rudolf Budnik. Po zakończeniu wojny trzeba było było gimnazjum odbudować. W tym czasie szkoła nie była już placówką prywatną, ponieważ w 1938 roku została upaństwowiona przez władze czechosłowackie i taki stan zachowano również po wojnie. Chociaż działała w czeskim systemie kształcenia, postanowiła nawiązać do swoich przedwojennych tradycji tam,

FOT. NORBERT DĄBKOWSKI

gdzie w 1909 roku rozpoczęła swoją działalność, czyli na Obrokach.

W 1962 roku zapadła jednak decyzja o przeniesieniu Polskiego Gimnazjum Realnego z Obroków do Łazów. Chociaż tłumaczono to szkodami górniczymi, budynek stał jeszcze przez kolejnych 20 lat i służył innym celom. Czy dziś znamy rzeczywiste powody tej przeprowadzki?

– Chociaż nie możemy tego powiedzieć z całą pewnością, to jednak późniejszy rozwój wydarzeń świadczy o tym, że chodziło o złą wolę lokalnych władz. Polskie Gimnazjum przeniesiono z historycznego centrum Orłowej na peryferia. Okazały budynek na Obrokach zastąpiły baraki w Łazach.

Cofnijmy się jednak w czasie. Mamy 1949 rok, który jest uważany za rok powstania gimnazjum w Czeskim Cieszynie. W jakich okolicznościach założono tę placówkę?

– W 1949 roku czechosłowackie Ministerstwo Szkolnictwa i Oświaty ustanowiło samodzielne Gimnazjum Realne z Polskim Językiem Wykładowym w Czeskim Cieszynie. Jednak już wcześniej, bo od 1938 roku w ramach miejscowego czeskiego gimnazjum działały polskie klasy, tzw. paralelki. To, że drugie polskie gimnazjum na Zaolziu powstało w Czeskim Cieszynie, nie było przypadkowe. Czeski Cieszyn jako miasto powiatowe stawał się znaczącym ośrodkiem, również edukacyjnym.

Dlaczego doszło później do połączenia obu szkół – orłowskiej i cieszcowskiej? Czy nie mogły obie placówki dalej działać niezależnie od siebie?

– Kiedy w 1964 roku obie szkoły połączono pod jedną czechocieszyńską

dyrekcją, w Orłowej było osiem klas, a w Czeskim Cieszynie 11. Chodziło więc o dość duże szkoły. Potem jednak uczniowie zaczęli stopniowo się wykruszać i przez kolejne lata zamiast ośmiu klas uczyły się w Łazach już tylko cztery. Historia orłowskich klas kończy się jednak dużo później, bo dopiero w 2009 roku, kiedy po 17-letnim okresie karwińskim (klasy te w 1992 roku przeniesiono z Łazów do Karwiny-Granic – przyp. B.S.), edukacja gimnazjalna odbywa się już tylko w budynku czechocieszyńskiej placówki.

Dzi patrząc z perspektywy czasu możemy powiedzieć, że być może dobrze się stało, że w pewnym momencie orłowskie i czechocieszyńskie gimnazjum zostało połączone w jeden organizm. Dzięki temu tradycja Polskiego Gimnazjum Realnego w Orłowej jest nadal żywa, a Polskie Gimnazjum w Czeskim Cieszynie prawem nosi imię patrona tej szkoły, polskiego wieszcza narodowego, Juliusza Słowackiego.

Na koniec chciałbym zwrócić uwagę jeszcze na jedną sprawę. Tożsamość ludzką buduje nie tylko historia, ale również projekcja przyszłości. Człowiek może czuć się Polakiem, bo widzi w tej opcji swoją przyszłość. I to właśnie gimnazjum ma największy wpływ na to, jaki obraz przyszłości młodzież wyrobi sobie w myślach. Bo tylko dobrze i sprawnie funkcjonujące gimnazjum, które młodemu człowiekowi da dobre podstawy wiedzy, pokaże prawdziwe wartości i zaznami go ze szlachetnymi obyczajami, wzbudzi w myślach studenta obraz dobrej przyszłości, dla której warto żyć. Dla której warto być Polakiem. Dlatego niech żyje w zdrowiu nasze gimnazjum, by zdrowa i szczęśliwa była polskość na Zaolziu. ▲

RESjotIS /208/

Jarosław Jot-Drużycki

Autem szybciej i taniej?

Samochodu nie mam. Prawa jazdy również. Ale jednak tym środkiem lokomocji zdarza mi się przemieszczać dosyć często jako pasażer. I kiedy patrzę, co się dzieje na drogach, jak właściciele swych czterokołowców zachowują się podczas jazdy, to po prostu trafia mnie szlag.

Do szwskiej pasji doprowadza mnie owa maniera nieużywania migaczy, jakby każdy miał wiedzieć, dokąd ów kierowca chce dalej zmierzać, a już „wychodzę z nerwu”, kiedy widzę za sobą jegomościa, który jedzie „na ogonie”, światłami długimi skurczybyk wali po lusterku, byśmy docisnęli gazu – choć jedziemy maksymalnie dopuszczaną prędkością w terenie zabudowanym – ale on śpieszy się nie wiadomo dokąd i każe nam też się śpieszyć. No gdybym to ja siedział przy kierownicy, nacisnąłbym inny pedał. Wówczas tamten wleciałby na nas swoim autem, wszystko porozbijane, ale ja miałbym satysfakcję. Węć czasem sobie myślę, że Ponbóbecz ochronił pozostałych użytkowników dróg – w tym mojego Czytelnika – przede mną, nie dając mi talentu do zdobycia prawa jazdy.

Nie znaczy to jednak, że nie mogę się wypowiadać w sprawach motoryzacji, a tym bardziej cytować artykuł sprzed ponad czterdziestu lat, czyli z czasów, kiedy automobility nie zdominowały jeszcze krajobrazu.

„Gdyby w Stanach Zjedn. zaszła jakaś żywiołowa katastrofa, która groziłaby bezwzględnie wszystkim mieszkańcom, wsiedliby poprostu do samochodów i wyjechali w bezpieczne miejsca. Jeden samochód wypadła tam bowiem, mniej więcej, na 5-ciu mieszkańców. Gdyby natomiast w Polsce automobilisci chcieli uczynić to samo, lub ze względów oświatowych i propagandowych zapragnęli każdemu bez wyjątku obywatelowi umożliwić jednodniową przejażdżkę, trwałby ten proces uświadamiania przez 3 lata. Tak mało posiadamy samochodów w stosunku do naszej ludności”. Tak utyskiwał na łamach warszawskiego „Tygodnika Ilustrowanego” (17. 3. 1928) inżynier Eugeniusz Porębski (1889-1960).

„Na rozwój ruchu samochodowego składa się wiele czynników. Bogactwo kraju i obywateli, zamiłowanie do sportu, ożywiony ruch handlowy i przemysłowy, znaczne przeszerzenie, a nade wszystko zdrowa kalkulacja i oszczędność czasu. Kilkuletnie doświadczenie, choćby naszej publiczności w stolicy, przekonało nas, że przy niskiej taksie dorożkarskiej, cokolwiek nawet droższy przejazd taksówką sowniejsze opłaca się klientowi, który śpieszy załatwić swe sprawy codzienne. To też ruch taksówek stale wzrasta z korzyścią zarówno dla ich posiadacza, jak i pasażera. Lekarz, śpiesząc do chorego, kupiec, przemysłowiec, choć nie posiadający własnych wozów, posilają się taksówkami, gdyż prosta kalkulacja czasu ujawnia pożądaną zyski”.

„Dziś każdy obywatel powinien sobie postawić pytanie: ile wart mój czas? (...) W Polsce mało kto oblicza ile wart jest jego czas, ale traci na przejazdy tramwajem, lub przejeżdżając piechotą. Robotnik amerykański przy dziennej płacy 8 dol. liczy sobie 1 dol. za godzinę – wartość czasu urzędnika V stopnia za 7-godzinny czas biurowy trzeba ocenić na zł. 35 dziennie, opuszczając rozumie się święta i niedziele. Amerykanin, wysyłając montera na doraźną naprawkę, nie przejeżdża się na piechotę. A druga sprawa jest taka, że kosztu utrzymania samochodu, mimo jego masowości, wcale nie są takie tanie. ▲

pożądana zarówno przez pracodawcę, jak i konsumenta”, pisał dalej Porębski i zamieszczał tabelkę, w której umieścił koszty przebycia trzykilometrowego odcinka w dużym mieście. Przyjął, że godzina jest warta pięć ówczesnych złotych. I tak „piechotą w ruchliwej porze” to 30 minut czyli 2,40 zł (dlaczego nie dwa i pół, to pozostanie zagadką), tramwajem – wliczając w to czas oczekiwania (pięć minut), przejazd trwający kwadrans i cenę biletu to 1,80 zł. Taksówką (dwie minuty oczekiwania osiem minut jazdy plus koszt) – 2,20, no i – co niespodzianką nie jest – wyszło mu, że najszybciej i najtaniej jest własnym autem – 64 grosze czas przejazdu i 70 za benzynę, czyli 1,34.

„W pewnych wypadkach przejazd samochodem odgrywa decydującą rolę, gdy chodzi o ratowanie zdrowia lub życia, a nawet w sprawach finansowych, nie cierpiących zwłoki”, rozwijał dalej autor swą automobilową propagandę. „Jeden z przemysłowców warszawskich, zamiłowany automobilista, bardzo oszczędnie używający samochodu, został powiadomiony, że grozi mu utrata kredytu na Śląsku, o ile natychmiast nie będzie interwenjować osobiście. Tak się złożyło, że zanim zdobył potrzebną gotówkę zapóźno było do pociągu. Cała więc nadzieja spoczęła na samochodzie na szczęście dobrej marki i bardzo szybkim. Ta jedna podróż pokryła mu w zupełności wydatki, poniesione niedługo na kupno samochodu, który uważany był nawet przez niego za zbyteczny luksus. W życiu każdego człowieka zachodzą często okoliczności, w których godzina czasu zaoszczędzonego w podróży może być kalkulowana bardzo wysoko”.

„Samochód w rękach prywatnych jest więc czynnikiem gospodarczym tak ważnym jak telefon, kolej, radio i t. p. nowości techniczne. Minęły czasy, gdy samochód zaliczano do milej, lecz bardzo kosztownej rozrywki. Nawet w celach wypoczynkowych odgrywa własny wóz te doniosłą rolę, bo posiadacz jego może niezależnie od linii kolejowych spędzać popołudnia i nocne na letnisku, nie przerywając pracy w stolicy. Czas przeznaczony na wypoczynek czy rozrywkę z punktu widzenia higieny jest jeszcze droższy niż czas pracy. Samochód w tym wypadku daje wiele możliwości utrzymania organizmu w należytym elastyczności i zdrowiu. Jako czynnik sportowy ma duże znaczenie”.

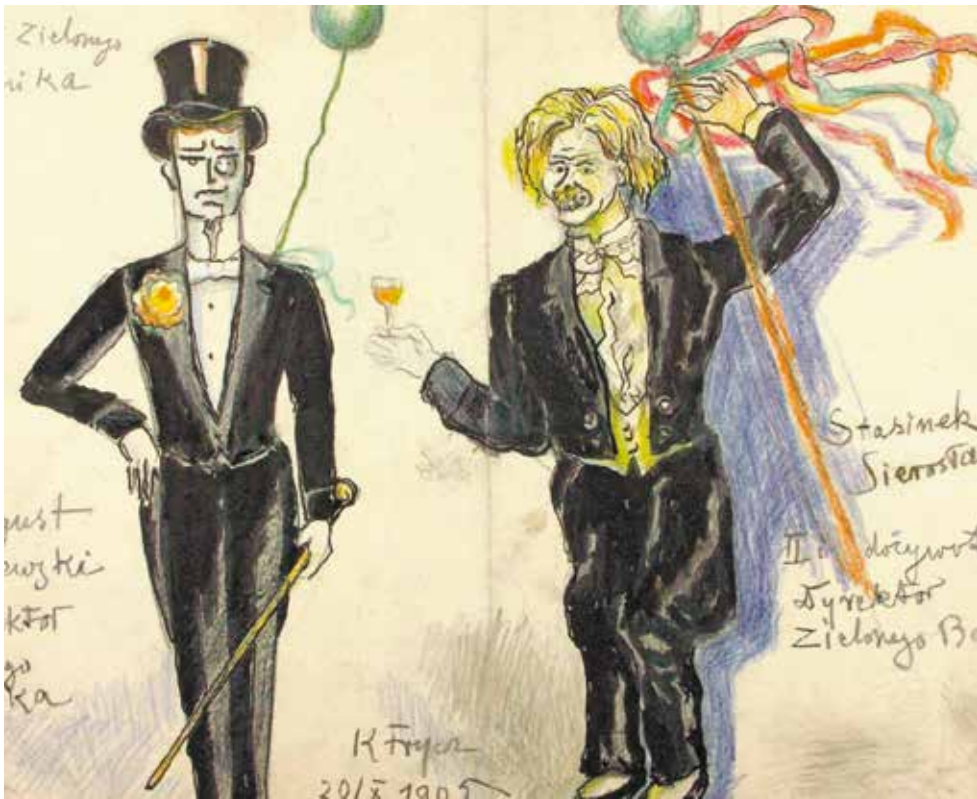
A na zakończenie wspomniat oczywiście o szlakach jezdnych: „Słyszysz się często narzekanie na szczupłość naszych dróg bitych. Z załączonej tablicy porównawczej widzimy, że w stosunku do Niemiec, jak i wielu innych państw, jesteśmy jeszcze bardzo daleko w tyle. Jeżeli jednak uwzględnimy naszą liczbę samochodów, przebiegających te drogi, łatwo zauważymy, że nateżenie jest jeszcze bardzo nieznaczne. Samochód w Polsce daleko od wielkiego miasta jest jeszcze sensacją. Stan i ilość dróg bitych może wzrastać w miarę zapotrzebowania, oby tylko naprawdę zaczęły się na nich uwijać tak często samochody jak zagranicą”.

Inżynier Porębski nie przewidział dwóch rzeczy: słabej przepustowości dróg – korki stały się zmorem wielkich miast w ciągu kilku dekad od napisania tego artykułu, a tym samym jazda autem wcale nie okazuje się szybsza i jest – odwołując się do wspomnianej tabelki – znacznie droższa, niż przejeżdżenie się na piechotę. A druga sprawa jest taka, że kosztu utrzymania samochodu, mimo jego masowości, wcale nie są takie tanie. ▲

SŁOWA Z KAPELUSZA /106/

Joanna Jurgala-Jureczka

● **„Zielony Balonik” – pierwszy polski kabaret literacki, założony przez krakowskich poetów, pisarzy i plastyków w cukierki Apolinarego J. Michalika (zwanej Jamą Michalikową) w październiku 1905 roku, działający do 1912 roku (sporadycznie wystawiano przedstawienia do 1915 roku).**

Fot. Muzeum Literatury w Warszawie

Hejt w stylu retro

Napisał biografię Chopina. A nawet odkrył jego prawdziwą datę urodzenia. Był z siebie ogromnie dumny. Pracował od rana do nocy. Tym razem nad biografią Słowackiego. A potem ujawnił sercowe perypetie Kasińskiego. Nie zdążył porządknie złapać oddechu i już miał na tapecie następny temat.

Zostało po nim sporo książek, ale nie pozostała literacka sława. Jego nazwisko nie powie wiele. I nie o Ferdynandzie chcę pisać, ale o tym, jak o nim pisano i mówiono. I jak, mimo takiego hejtu, szedł uparcie dalej. A właściwie brnął. I pisał, pisał, pisał...

● ● ●

„Chodzi jak struty, nie wie, jaki szewc robił Chopinowi buty”. Te i inne wierszyki wędrowały, podobnie jak „struty” Ferdynand po Warszawie. To, co on sam nazywał rzeczywistością biografa i z lubością przytaczał szczegóły, szczegółiliczki rozwlekające opowieść – inni nazwali studiowaniem płam na gaciach opisywanych bohaterów.

Satyryczne pismo zawiadomiło, że oto szykuje się kolejny tom. Nosić będzie tytuł: „Najnowsze odkrycia z życia Chopina i Słowackiego”. W pierwszej części znajdują się rozdziały:

- Bednarz, który naprawiał balię praczeki piorącej bieliznę Słowackiego.
- Bielizna Chopina zaginiona na strychu.
- Brat stryjeczny bednarza.
- Słowacki w szlafroku.
- Podłoga, na której stały buty Słowackiego.

I tak dalej. I jeszcze zmianka o tym, że aby zrozumieć geniusza, trzeba być geniuszem. I że nie wystarczy się sfotografować na grobie Chopina, żeby być, jak on, artystą.

● ● ●

Ferdynand, choć bardzo chciał być i sławny, i przystojny, i uwodzicielski – nie do końca taki był. Był za wysoki, chudy, prawie łysy, podobno bardzo łagodny i wyrozumiały dla

tych, którzy się z niego śmiali. I w dodatku ożenił się bogato, więc mógł marzenia o pisaniu realizować bez przeszkód. A to też zapewne budziło niemąłą zazdrość.

Zielony Balonik na czele z Boyem, którego albo wielbiono, albo nienawidzono – upodobał sobie Ferdynanda szczególnie.

„Zamożna mina, Duża łysina, I nóżki w «lax”. Tak go widział i Boy, i dziewczyna z przybytku uciech w Ostendzie, którą zapytał o cenę usług. Z usług zrezygnował, bo za drogo, ale za to kupił małe piwo, skorzystał z cichej kłozetki, wyszedł z niej lekko i poszedł na plażę popatrzeć na kobiety.

Oczywiście streszczam pobieżnie, a ponieważ nie jestem w stanie tematu-rzeki nie tylko wyczerpać, ale nawet pobieżnie omówić, więc dodam tylko, że Wyspiański podczas wesela Rydla oparty o framugę drzwi przyglądał się wirującemu parom i powiedział do malarza Jana Skotnickiego (nota bene brata Marzyny, w której zakochał się Julian Przybós):

– Jak to dobrze, że nie ma tu Ferdynanda. Jutro tom by nowy wydał.

A nasz noblista nagrodzony za „Quo vadis”, o którym Ferdynand napisał, jak sądził, świetny artykuł, chyba nie był zachwycony, skoro jakiś dziennikarz zapytał: – Czego ci życzyć? Peruki czy talentu? Bo Sienkiewicz uważa, że i jednego, i drugiego ci brakuje.

● ● ●

Hejt wcale nie jest współczesnym wynalazkiem. I mam wrażenie, że hejt w stylu retro był jeszcze bardziej zjadliwy, niż współczesny. Można się było obrażać, można się było zniechęcać, ale można też – jak Ferdynand – przyjąć teorię następującą – skoro o tobie piszą, zauważyli cię, a więc jesteś kimś ważnym. Jesteś sołą w oku, bo jesteś zdolny, bo innych swoją zdolnością porażasz i przeraszasz. Więc ci zazdroszczą.

Krytykują cię? To dobrze. Śmieją się? Świetnie. Idź dalej, brni! Nie przejmuj się. W końcu wyjdzie na twoje. Cóż, można i tak...▲

Nieznane życie Jana Pawła II

Niedziela 13 października, godz. 8.35

PIĄTEK 11 PAŹDZIERNIKA

6.10 Leśniczówka **6.35** Magazyn śledczy Anity Gargas **7.05** Czy wiesz, że... **7.15** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Sobieski pod Wiedniem - Juliusz Kossak **12.50** Wilnoteka **13.10** Na sygnale. Kocham cię, Martyna **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Szansa na sukces **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów - taka historia. Ostatni krzyk mody **16.30** Baw się słowami. Stroje ludowe **16.55** Domisie (dla dzieci) **17.20** Historia jednego obrazu. Portret własny - Antoni Brodowski **17.30** Teleexpress **17.55** Gra słów (teleturniej) **18.25** Okrasa lamie przepisy. Morskie grillowanie **18.55** Wszystko przed nami (s.) **19.25** Reportaż **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Na dobre i na złe (s.) **21.45** Polonia 24 **22.05** Halo Polonia **22.45** Wolny ekran **23.00** Z pamięci **23.10** Focus on Poland **23.30** Szansa na sukces. Eurowizja Junior 2019.

SOBOTA 12 PAŹDZIERNIKA

6.10 Barwy szczęścia (s.) **7.15** Pytanie na śniadanie **10.55** Polonia 24 **11.10** Halo Polonia **11.50** Okrasa lamie przepisy **12.25** Ojciec Mateusz 21 (s.) **13.15** Na dobre i na złe (s.) **14.15** Czar par (teleturniej) **15.20** Czar par (teleturniej) **16.00** Kulturalni PL **17.00** Słownik polsko@polski **17.30** Teleexpress **17.55** M jak miłość (s.) **18.45** Szansa na sukces (s.) **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości **20.30** Orędzie na Dzień Papieski **20.50** Stulecie Winnych (s.) **21.45** Wkręcenie w randkę (pr. roz.) **22.50** Zmruż oczy **0.25** M jak miłość (s.).

NIEDZIELA 13 PAŹDZIERNIKA

6.25 The Extra Mile **6.50** Lajk! **7.15** Wolny ekran **7.30** Jarocin Festival 2019. Muzyka wolności **8.35** Nieznane życie Jana Pawła II **9.25** Ziarno **10.00** Transmisja mszy świętej z sanktuarium św. Jana Pawła II **11.40** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.55** Kino retro. Przez łzy do szczęścia **14.30** Alternatywy 4 (s.) **15.40** Lajk! **16.00** Prywatne życie zwierząt **3 16.30** Leśniczówka **17.30** Teleexpress **17.55** M jak miłość (s.) **18.45** Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna trasa Dwójki - 2019 **19.15** Czy wiesz, że... **19.25** Nela Mała Reporterka **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.55** Wieczór wyborczy **21.35** Blondynka 7 (s.) **22.35** Koncert na Dzień Papieski **23.40** Niedziela z... Jolaną Trzpietkowską.

PONIEDZIAŁEK 14 PAŹDZIERNIKA

6.20 Wojsko-polskie.pl **6.45** Supelkowe ABC **7.00** Figu Migu. Prawa - lewa **7.15** Pytanie na śniadanie **11.00** Kulturalni PL **12.00** Racja stanu **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Portret własny - Antoni Brodowski **12.50** Reportaż **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Blondynka 7 (s.) **14.40** One. Kobiety kultury. Anna Cieślak **15.10** Uwierzyliśmy w siebie. Pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do ojczyzny **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Astronarium. Komunikacja kwantowa **16.55** Supelkowe ABC **17.10** Figu Migu.

Prawa - lewa **17.20** Historia jednego obrazu **17.30** Teleexpress **17.55** Gra słów (teleturniej) **18.25** Cafe piosenka **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Nad Niemnem **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** O mnie się nie martw **10 21.45** Polonia 24 **22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Focus on Poland **23.30** Kardynał Wojtyła papieżem.

WTOREK 15 PAŹDZIERNIKA

6.10 Pożyteczni.pl **6.40** Margolcia i Miś zapraszają dziś **6.55** Zwierzaki Czytaki **7.15** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu **12.50** Nad Niemnem **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Stulecie Winnych **14.40** Kardynał Wojtyła papieżem **15.35** Z pamięci **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Zakochaj się w Polsce. Rabka-Zdrój **16.50** Margolcia i Miś zapraszają dziś **17.05** Zwierzaki Czytaki **17.20** Historia jednego obrazu **17.30** Teleexpress **17.55** Gra słów (teleturniej) **18.25** Kolo pióra **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Magazyn z Wysp **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Ojciec Mateusz 21 (s.) **21.45** Polonia 24 **22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Focus on Poland **23.30** Ocaleni.

ŚRODA 16 PAŹDZIERNIKA

6.10 Korona królów **6.40** Otwarta Europa **7.05** A to polski właśnie... A nuż widelec i inne noże **7.15** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Wiolonczelista - Jerzy Nowosielski **12.50** Magazyn z Wysp **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości **20.30** Orędzie na Dzień Papieski **20.50** Stulecie Winnych (s.) **21.45** Wkręcenie w randkę (pr. roz.) **22.50** Zmruż oczy **0.25** M jak miłość (s.).

CZWARTEK 17 PAŹDZIERNIKA

6.10 Korona królów **6.40** Turystyczna jazda **6.55** Nieziemscy. Ognisko **7.15** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Wiadomości **12.40** Historia jednego obrazu. Gra w karty **12.50** Kierunek Zachód **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia 2 **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Wschód **16.55** Nieziemscy. Ognisko **17.20** Historia jednego obrazu. Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia 24 **11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25**

INFORMATOR

CO W TEATRZE

SCENA „BAJKA” – CZ. CIESZYN: Guliverovy cesty (11, godz. 17.00); **SCENA CZESKA – CZ. CIESZYN:** Kubo (11, godz. 19.00); **▲** Mefisto (12, godz. 17.30).

CO W KINACH

HAWIERZÓW – Centrum: Toy Story 4 (11-13, godz. 16.00); Błąd systemu (12, godz. 17.30); Prażské orgie (13, godz. 19.00; 14, godz. 20.00); Szczygieł (11-13, godz. 20.00); Złodziejaski (13, godz. 17.30); Hodinářův učeň (14, godz. 16.00); W deszczowy dzień w New Yorku (14, godz. 17.30); Bliźniak (14, godz. 20.00); **KARWINA – Centrum:** Baranek Shaun (11, godz. 17.45; 12, godz. 15.30); Prażské orgie (12, godz. 17.30; 13, godz. 20.00; 14, godz. 17.45); Bliźniak (11, 12, 14, godz. 20.00; 13, godz. 17.30); Książę Czarus (13, godz. 15.30); Joker (14, godz. 20.00); **TRZYNIEC – Kosmos:** Szczygieł (11, godz. 17.30); Bliźniak (11-13, godz. 20.00); Prażské orgie (12, 13, godz. 17.30; 14, godz. 20.00); Playmobile (13, godz. 15.00); Joker (14, godz. 17.30); **CZ. CIESZYN – Central:** W deszczowym dniu w New Yorku (11, godz. 16.30); In Fabric (11, godz. 19.00); Baranek Shaun (12, 13, godz. 15.30); Joker (12, godz. 17.30; 13, godz.

20.00); Bliźniak (12, godz. 20.00; 13, godz. 17.00); **BYSTRZYCA:** Aladyn (12, godz. 18.00); **CIESZYN – Piast:** Był sobie pies 2 (11-14, godz. 16.00); Joker (11-14, godz. 20.15).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ĆT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ĆT2, niedziela od godz. 19.20. **POLSKIE AUDYCJE:** po-pt: godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzynieć 105,3 MHz. **RADIO KATOWICE:** „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 8.10 na 103 FM.

CO W TERENIE

BŁĘDOWICE – Klub Kobiet MK PZKO zaprasza na spotkanie nowych klubowiczek 16. i 17. 10. o godz. 15.00 do Domu PZKO. **CZ. CIESZYN-MOSTY – MK PZKO** zaprasza na wystawę pt. „Moje hobby” w dniach 19. i 20. 10. do Domu PZKO. Otwarcie wystawy w sobotę 19. 10. o godz. 9.00. Zapraszamy również do kuchni domowej i bufetu. **KARWINA – Spotkanie Klub Seniora „Przyjaźni”** odbędzie się 14. 10. o godz. 17.00 w Domu Polskim PZKO Karwina-Frysztat. **KARWINA-FRYSZTAT – MK PZKO** zaprasza w sobotę 19. 10. na spacer (długość około 4 km) po starej Orłowej do miejsc i pamiątek kiedyś bardzo żywego miasta. Zbiórka uczestników na dworcu kolejowym w Karwinie o godz.

9.00, dalej autobusem w kierunku Ostrawy-Hraneczniaka. Wsiadają na przystanku Orłowa-Miasto o godz. 9.31. Uczestnicy z Hawierzowa i Suchej mogą pojechać autobusem Hawierzów – Orłowa. Odjazd autobusu z Hawierzowa-Podlesie (dworzec aut.) o godz. 9.00. Na przystanku Orłowa-Miasto będą o godz. 9.25. Spacer prowadzi Józef Piec, tel. 732 610 598. **▲** zaprasza 12. 10. na ostatnią autokarową wycieczkę w tym roku, na Wielką Fatrę. Celem jest mała znany Kútňov Kopec (1064 m n.p.m.). Proponowane są dwie trasy o długości 12,5 i 9,5 km. Informacje o trasach i mapki do pobrania znajdują się na <http://www.ptts-beskidslaski.cz/wpisy/turystyka/>. Odjazd autobusu z Karwiny o godz. 6.00, z Cz. Cieszyna o godz. 6.20, z Trzynieca – dworzec autobusowy o godz. 6.35 i w odstępach 5-min.: Wędrynia, Bystrzyca, Gródek, Jabłonków. Kierownik: Láďa Michalík 602 840 384. **ZESPÓŁ »OLDRZYCHOWICE«** – Zaprasza na Koncert Jubileuszowy w sobotę 12. 10. o godz. 16.00 do Domu Kultury „Trisia”. Na miejscu do nabycia ostatnich 30 biletów (można rezerwować tel. 602 282 744).

KONCERTY

DARKÓW – MK PZKO oraz chór „Lira” zapraszają wszystkich członków i sympatyków na koncert muzyczny Darkowska Jesień, który odbędzie się w niedzielę 13. 10. o godz. 15.00 w Domu Polskim PZKO w Karwinie-Frysztacie. W programie wystąpi chór „Lira” z Darkowa, pani Wanda Miech – fortepian, Orkiestra Dęta KWK „Marcel” z Radlina.

OFERTA PRACY

POSZUKUJĘ PRACY WOŹNEJ w przedszkolu. Tel. 736 520 453.

Ogłoszenia do »Głosu« przyjmowane są w dni powszednie:

- W redakcji „Głosu” przy ul. Strzelniczej 28, Czeski Cieszyn w godz. 8.30-15.30, tel. 558 731 766 e-mail: ogloszenia@glos.live.
- W firmie Hudeczek Service, sp. z o.o. – Studio Graficzne, Hudeczek Service sp. z o.o., Olbrachcie, Stonawska 340, w godz. 8.00-15.00, e-mail: ad.servis@hudeczek.cz.
- W Odd. Literatury Polskiej, Biblioteki w Karwinie-Frysztacie (przy rynku) w po: 13.00-18.00, wt: 8.00-12.30, 13.00-18.00, czw: 8.00-12.30, 13.00-18.00, pt: 8.00-12.30, 13.00-17.00. Poza godzinami otwarcia podanie ogłoszenia można uzgodnić (telefonicznie pod nr.: 596 812 477 lub 724 751 002, e-mail: knih-k1pl@rka.cz).

Uwaga Ogłoszenia do »Kroniki rodzinnej“ należy przysyłać bądź przynosić osobiście do redakcji do godz. 12.00 dnia poprzedzającego wydanie gazety. W przypadku nekrologów czekamy do godz. 13.30, prosimy jednak wcześniej zgłosić telefonicznie fakt zamówienia ogłoszenia.

OFERTY

SPRZEDAM starszą piłę tarczową na drewno. Tanio. Tel. 558 746 895.

PRZEPROWADZKI + ekipa oraz usługi transportowe. Tel. +48 601 478 108. **DACHY, KRYCIE I REMONTY.** Tel. +48 601 532 642. **CZYSZCZENIE I MALOWANIE DACHÓW I ELEWACJI.** www.nater-strech.cz. Tel. 776 051 335.

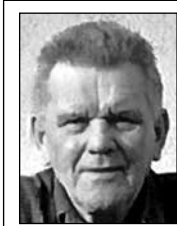
PRZECIEKA CI DACH, kapie Ci do domu – zadzwoń: +48 609 852 057. Uszczelniamy wszystkie rodzaje dachów.

WYSTAWY

BIBLIOTEKA REGIONALNA KARWINA, ODDZIAŁ LITERATURY POLSKIEJ, Rynek Masaryka, Karwina-Frysztat (1. piętro): do 29. 10. wystawa przy

współpracy z Ośrodkiem Dokumentacyjnym KP w RC pt. „Maria Szymanowska, słynna pianistka i kompozytorka”. Czynna w godzinach otwarcia placówki. **CZ. CIESZYN, Kawiarnia „Avion”, Główna 2061:** do 17. 10. wystawa Andrzeja Buchańca pt. „Ekslibris”. Czynna: po-pt: w godz. 9.00-18.00, so: w godz. 9.00-14.00. **KONGRES POLAKÓW, CZ. CIESZYN, ul. Grabińska 33:** do 31. 10. wystawy „Polski Klub Sportowy Polonia Karwina” oraz „Mece-nas Antoni Osuchowski”. Czynne od wtorku do piątku w godz. 8.00-15.00. **MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Jabłonkowie, Rynek Mariacki 14:** do 29. 3. 2020 wystawa pt. „Walaśi na Śląsku Cieszyńskim”; stała ekspozycja pt. „Z przeszłości Jablonkowa i okolicy”. Czynne: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00. **▲ SALA WYSTAW w Karwinie-Frysztacie, Rynek Masaryka 10:** do 31. 12. wystawa obrazków na szkłe. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.

ŻYCZENIA

Dnia 14 października 2019 obchodzi swój zany jubileusz – 90. urodziny

pan JAN KLUS
z Jablonkowa

Z tej okazji dużo zdrowia, szczęścia oraz dalszych pogodnych lat wśród najbliższych życzą córka i synowie z rodzinami.

WSPOMNIENIA

Czas płynie, my pamiętamy...

Dnia 10 października obchodzili 55. urodziny nasz Kochany

śp. STANISŁAW DROBISZ

O chwilę wspomnień i modlitwę prosi żona z rodziną.

Los zabiera nam bliskich, ale nie zabiera wspomnień i miłości.

Dnia 10 października minęła 5. rocznica, kiedy nas na zawsze opuściła

śp. MARTA KONESZ

Z szacunkiem i miłością wspominają najbliżsi.

Dnia 16 października 2019 upłynie 5 lat od chwili, kiedy opuściła nas nasza Droga Mama

inż. ZUZANNA KUBATKO

a po 6 miesiącach, 10 kwietnia 2015, odszedł za nią nasz Drogi Ojciec

inż. PAWEŁ KUBATKO

Prosimy wszystkich, którzy Ich znali i pamiętają, o chwilę wspomnień. Z miłością i szacunkiem wspominają syn i córka z rodzinami.

WSPOMNIENIA

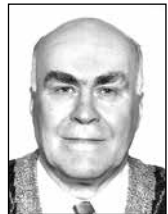
Boś była nam szczęściem i skarbem w rodzinie, więc imię Twe, Matko, w nas nigdy nie zginie.

Dnia 14 października 2019 mija 5. rocznica kiedy na zawsze odeszła nasza Kochana Mama, Babcia i Teściowa

śp. WANDA MICHLÓWA

rodaczka z Karwiny-Granic, ostatnio zamieszkała w Czeskim Cieszynie

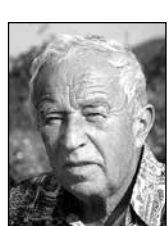
O chwilę wspomnień prosi córka Danka z rodziną.

Dnia 13 października 2019 obchodzili 80. urodziny nasz Kochany Mąż, Ojciec, Teś i Dziadek

śp. TADEUSZ MRÓZEK

Z miłością i szacunkiem wspominają żona i synowie z rodzinami.

Dnia 14 października minie czwarta rocznica, kiedy odszedł na zawsze

śp. PAWEŁ OLSZAR

z Bystrzycy

Chociaż czas mija i zacierają się z dniem wczorajszym, nasze wspomnienia pozostają żywe i nigdy nie zgasną. Kto Go znał i szanował, niech wspomni dziś z nami. Najbliższa rodzina.

Dnia 11 października mija 1. rocznica śmierci naszej Kochanej Mamusi, Babc i Prababci

śp. IRENY PUKOWIETZ

W tym samym dniu przypada również 24. rocznica śmierci Jej Siostry

śp. HELENY OREHEK

Z miłością i szacunkiem wspominają najbliżsi.

NEKROLOGI

W głębokim żalu zawiadamiamy wszystkich krewnych i znajomych, że dnia 8 października 2019 odeszła w wieku 81 lat nasza ukochana Matka, Siostra, Babcia, Prababcia, Teściowa, Zwagierka i Ciocia

śp. WALERIA FARNA

z domu Tabarowa, zamieszkała w Hawierzowie-Błędowicach

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę 13 października 2019 o godz. 15.00 z kościoła ewangelickiego w Błędowicach. Zasmucona rodzina.

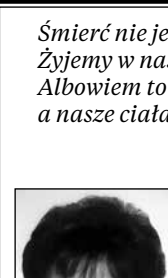
Po trudach życia pełnego znoju śnij swój wieczny sen i odpoczywaj w pokoju.

W głębokim żalu zawiadamiamy wszystkich krewnych i znajomych, że dnia 7 października 2019 zmarła nagle w wieku 88 lat nasza Kochana Mamusia, Babcia, Prababcia, Teściowa i Ciocia

śp. HELENA MICZKOWA

zamieszkała w Olbrachcicach

Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w piątek 11 października 2019 o godz. 14.00 z kościoła katolickiego w Olbrachcicach na miejscowy cmentarz. W smutku pogrążeni synowie z rodzinami.

Śmierć nie jest kresem naszego istnienia, Żyjemy w naszych dzieciach i następnych pokoleniach. Albowiem to dalej my, a nasze ciała to tylko zwiędłe liście na drzewie życia.

A. Einstein

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 8 października 2019 zmarła po krótkiej chorobie w wieku 85 lat nasza Kochana Teściowa, Babcia, Prababcia, Bratowa i Ciocia

śp. GERTRUDA MICHALSKA

zamieszkała w Piotrowicach

Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się we wtorek dnia 15 października 2019 o godz. 14.30 z kościoła katolickiego w Piotrowicach. Zasmucona rodzina.

PROGRAM TV

PIĄTEK 11 PAŹDZIERNIKA

TVC 1

5.59 Studio **6.00** Napisala: Morderstwo (s.) **9.50** Telefon **10.25** Pociąg dzieciństwa i nadziei (s.) **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Na tropie **14.25** Reporterzy **TVC 15.10** Podrózomania **15.40** Losy gwiazd **16.35** Lopatologiczne **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** Zandameria z Luhačovic (s.) **21.30** 13. komnata Ondřeja Kepki **21.55** Wszystko-party **22.50** Poirot (s.) **23.45** Sprawy detektyw Murdocha (s.) **0.30** AZ kwiz. **TVC 2** **5.59** Dzień dobry **8.30** Cudowne przedszkole **9.00** Królestwo rewolucja Elżbiety **10.10** Zardzewiały raj **11.00** Królestwo natury **11.25** Chcesz mnie? **12.00** Made in Nature **12.40** Hitler: Przywódca **13.30** Maszyn wojenne **14.15** Najważniejsze operacje II wojny światowej **15.15** Stambul, wieczne Bizancjum **16.10** Wiadomość od J. Šiklovej **16.35** Z Arturum w poszukiwaniu słoni **17.05** Tajemnica Brazylia **17.55** Miejsce zamieszkania: wieś **18.15** Piękne żywe zabijki **18.45** Wieczorynka **18.55** Europa dziś **19.25** Matuzalem **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Cudowna planeta **21.10** Dzikie Yellowstone **21.55** Zniknięcie (s.) **23.30** W imię ojczyzny (s.) **0.25** Utracone nadzieje. **NOVA** **5.55** Śniadanie z TV Nova **8.45** Ulica (s.) **9.45** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **11.00** Co o tym sądzą Czesi **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Krok za krokiem (s.) **12.50** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **14.05** Dowody zbrodni (s.) **15.55** Agenci NCIS: Nowy Orlean (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.25** Co o tym sądzą Czesi **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Miss Hanoi (film) **22.05** Agent i pól (film) **0.05** Dowody zbrodni (s.). **PRIMA** **7.20** M.A.S.H. (s.) **9.20** Policja w akcji (s.) **10.20** Złamane serca (film) **12.15** Południowe wiadomości **12.25** Policja Hamburg (s.) **13.25** Ostatni gliniarz (s.) **14.25** Komisarz Rex (s.) **16.30** Popołudniowe wiadomości **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości **19.55** Top Star **20.15** Czechi i Słowacy mają talent **21.30** 168 godzin **22.00** Wiadomo **22.30** Naga pasterka (film) **0.05** Akcja na Eigerze (film) **2.10** Wyrok. **TVC 2** **6.30** Nowości z natury **6.35** Noddy, detektyw w krainie zabawek (s. anim.) **7.00** Dzikie przygody Blinky Billa **7.15** Asy z dżungli **7.30** Studio Kolega **9.00** Czechosłowacki tygodnik filmowy **9.15** Poszukiwania czasu utraconego **9.35** Maszyn wojenne **10.20** Nie poddawaj się **11.15** Wszystko-party **12.00** Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Niebo i Vincek (bajka) **14.05** O leniwej Nitce i pierścieniu z rubinem (bajka) **14.40** Fajny sezon (s.) **15.40** Dziewictwo (film) **17.05** Poirot (s.) **18.00** Mieszkać jak... Frida Kahlo **18.25** Chłopałki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** StarDance **22.10** Wręczenie nagród E.ON Energy Globe **2019** **23.20** Akcja na Eigerze (film) **1.25** Bananowe rybki. **TVC 2** **6.30** Nowości z natury **6.40** Noddy, detektyw w krainie zabawek (s. anim.) **7.00** Dzikie przygody Blinky Billa **7.15** Asy z dżungli **7.30** Studio Kolega **9.00** Rowerowe włóczęgi **9.10** Nasza wieś **9.40** Myśliwski bal **10.20** Folklorika

10.45 Piękne żywe zabijki **11.25** Lotnicze katastrofy **12.15** Historie przedmiotów **12.45** Babel **13.15** Dwunastu gniewnych ludzi (film) **14.50** Tajemnica Brazylia **15.40** Bedeker **16.10** Dzikie Yellowstone **16.55** Cudowna planeta **17.55** Kamera w podróży **18.45** Wieczorynka **18.50** Wiadomość od J. Šiklovej **19.20** Na piwnym szlaku **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Z powodu Alberta (film) **21.30** Millenium: Mężczyźni, którzy nienawidzą kobiet (film) **0.00** Gomora (s.). **NOVA** **6.00** Oggy i karaluchy (s. anim.) **6.20** Psi patrol (s. anim.) **7.15** Looney Tunes Show (s. anim.) **8.05** Tom & Jerry Show (s. anim.) **8.30** Twoja twarz brzmi znajomo **11.15** Przyprawy **12.15** Dzwoni do TV Nova **12.50** Poradnik domowy **13.55** Zamierzamy się żonami **15.20** Sztuka zrywania (film) **17.20** Starcie tytanów (film) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.15** Twoja twarz brzmi znajomo **22.55** Pitch Black (film) **1.05** Sztuka zrywania (film).

PRIMA **6.05** Blade (s. anim.) **6.35** Ninjago (s. anim.) **7.05** M.A.S.H. (s.) **8.15** Auto Salon **9.30** Bikesalon **9.55** Prima Paratička **10.55** Czechi i Słowacy mają talent **12.45** Morderstwa w Midsomer dziś **19.25** Matuzalem **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Cudowna planeta **21.10** Dzikie Yellowstone **21.55** Zniknięcie (s.) **23.30** W imię ojczyzny (s.) **0.25** Utracone nadzieje. **NOVA** **5.55** Śniadanie z TV Nova **8.45** Ulica (s.) **9.45** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **11.00** Co o tym sądzą Czesi **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Krok za krokiem (s.) **12.50** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **14.05** Dowody zbrodni (s.) **15.55** Agenci NCIS: Nowy Orlean (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.25** Co o tym sądzą Czesi **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Miss Hanoi (film) **22.05** Agent i pól (film) **0.05** Dowody zbrodni (s.). **PRIMA** **7.20** M.A.S.H. (s.) **9.20** Policja w akcji (s.) **10.20** Złamane serca (film) **12.15** Południowe wiadomości **12.25** Policja Hamburg (s.) **13.25** Ostatni gliniarz (s.) **14.25** Komisarz Rex (s.) **16.30** Popołudniowe wiadomości **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości **19.55** Top Star **20.15** Czechi i Słowacy mają talent **21.30** 168 godzin **22.00** Wiadomo **22.30** Naga pasterka (film) **0.05** Akcja na Eigerze (film) **2.10** Wyrok. **TVC 2** **6.30** Nowości z natury **6.35** Noddy, detektyw w krainie zabawek (s. anim.) **7.00** Dzikie przygody Blinky Billa **7.15** Asy z dżungli **7.30** Studio Kolega **9.00** Czechosłowacki tygodnik filmowy **9.15** Poszukiwania czasu utraconego **9.35** Maszyn wojenne **10.20** Nie poddawaj się **11.15** Wszystko-party **12.00** Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Niebo i Vincek (bajka) **14.05** O leniwej Nitce i pierścieniu z rubinem (bajka) **14.40** Fajny sezon (s.) **15.40** Dziewictwo (film) **17.05** Poirot (s.) **18.00** Mieszkać jak... Frida Kahlo **18.25** Chłopałki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** StarDance **22.10** Wręczenie nagród E.ON Energy Globe **2019** **23.20** Akcja na Eigerze (film) **1.25** Bananowe rybki.

NIEDZIELA 13 PAŹDZIERNIKA

TVC 1

6.25 Kufer (film) **6.45** Dziewictwo (film) **8.10** Uśmiechy Svatopluka Matyáša **8.50** Lopatologiczne **9.45** Kalendarium **10.00** Kamera na szlaku **10.30** Obiektyw **11.00** Grzechy dla oglądających kryminały (s.) **12.00** Pytania Václava Moravca **13.00** Wiadomości **13.05** Bajka **13.55** Błękitna krew (bajka) **14.45** **PRIMA** **7.20** M.A.S.H. (s.) **9.20** Policja w akcji (s.) **10.20** Złamane serca (film) **12.15** Południowe

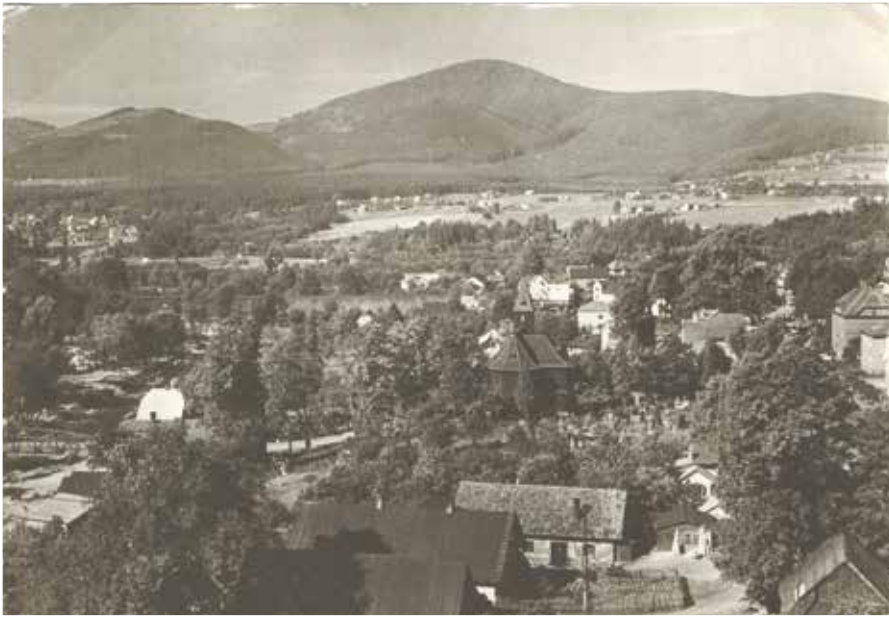
POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

...tak jest

• Ponawiamy zaproszenie do naszej fotograficznej zabawy, powtarzając zdjęcie sprzed dwóch tygodni. To archiwalne ujęcie Bystrzycy, które otrzymaliśmy od Jana Kubiczka. Czekamy na propozycje współczesnego ujęcia. W gazecie zamieścimy pierwsze bądź najlepsze zdjęcie, jakie dostaniemy. Fotografie prosimy wysłać na: dabkowski@glos.live bądź info@glos.live. Serdecznie zapraszamy do współpracy!

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Rozwiązaniem krzyżówki jest dokończenie fraszki Jana Izydora Sztaudyngera (1904-1970) – polskiego poety, fraszkopisarza, satyryka, teoretyka lalkarstwa oraz tłumacza: „Odważnie to robię we śnie,...”

						1												
2											3							
						4												
5											6							
7																		
8												9						
							10											
11												12						
							13											

- POZIOMO:**
1. etap, fragment lub część telewizyjnego tasiemca
2. bezbarwny gaz o ostrej woni (NH3)
3. dawna nazwa samolotu
4. część elektrowni jądrowej
5. przenikliwy chłód lub gorączka z dreszczami
6. minerał z gromady siarkosoli, odmiana tetraedrytu
7. **ROZWIĄZANIE DODATKOWE**
8. ustawowy akt łaski w stosunku do pewnego rodzaju przestępców
9. potomek króla zwierząt
- 10.** stolica Kenii
11. południowy – Kozioróżca, północny – Raka
12. człowiek produkujący cegły
13. amerykański stan ze stolicą w Montgomery
PIONOWO:
AIKIDO, ARONIE, BADYLE, BALZAK, CHATKA, DOUMBE, EPONIM, EUROPA, GALEON, IGLICA, ISTVAN, JOANKA, KARTON, NOCENA, MAOIZM, OKRASA, NATORI, ŚCIĄGA, WALIZA, ZABAWA.
Wyrazy trudne lub mniej znane: TENANTYT

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana książka. Rozwiązania prosimy wysłać na e-mail: info@glos.live. Termin upływa w środę 23 października. Nagrodę książkową za poprawne rozwiązanie krzyżówki z 27 września otrzymuje **Danuta Białożył z Gródka**. Autorem dzisiejszej krzyżówki jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki z 27 września:
NIC NIE MIJA
BEZ ECHA,
NAWET CISZA